

vergadering **C11**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 5 oktober 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangetekende beroepen van het Agentschap voor Natuur en Bos tegen ontbossing – 4471 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de met PFOS vervuilde gronden op de site van 3M in Zwijndrecht – 4478 (2020-2021)	6
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inzet van extra milieuhandhavers tegen zwerfvuil – 4493 (2020-2021)	11
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inzet van drones bij de jacht – 4500 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de milieueffectrapportage – 4515 (2020-2021)	18
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Programmatische Aanpak Stikstof – 4516 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afleveren van attesten door het Departement Omgeving aan 3M – 4529 (2020-2021)	25
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de regelgeving rond de afvoer van puin over het water – 4561 (2020-2021)	27
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het federale verbod op een aantal kunststofproducten voor eenmalig gebruik – 4622 (2020-2021)	31
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over vermeende politieke beïnvloeding bij het toezicht op de naleving van de milieuwetgeving – 4641 (2020-2021)	34

**VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangetekende beroepen van het Agentschap voor Natuur en Bos tegen ontbossing
– 4471 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, de Universiteit Gent (UGent) kreeg eerder deze zomer een omgevingsvergunning voor ontbossing voor de bouw van een studentenhome op de campus. Die vergunning werd verleend ondanks een negatief advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Volgens dit advies gaat het om een biologisch waardevol bos. U kondigde op 13 december aan dat het ANB in beroep zou gaan tegen de ontbossingsvergunning.

Dat is een eerste belangrijke stap om een heel klein deeltje van de waardevolle ruimtelijk bedreigde bossen te beschermen in Vlaanderen. Uit eerder onderzoek op vraag van uw administratie en de conceptnota 'Plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen' van de voormalige ministers Joke Schauvliege en collega-partijgenoot Philippe Muyters bleek immers dat nog ongeveer 20.811 hectare bos ruimtelijk bedreigd is en tegelijkertijd tot de meest waardevolle bossen van Vlaanderen behoort. Er zijn dus nog veel De Sterre-bosjes in Vlaanderen.

Dat die echt bedreigd zijn, blijkt ook uit de cijfers. Ondanks het ontbossingsverbod, geregeld in het Bosdecreet, is de vaststelling dat over een periode van 20 jaar 4799 hectare van de oppervlakte bos gelegen in niet-groene ruimtelijke bestemmingen gekapt werden. Ook in 2020 werden nog 986 ontbossingsvergunningen afgeleverd, en dit verspreid over Vlaanderen. 242,5 hectare bos sneuvelde, meestal voor bouwplannen. Slechts in 5 procent van de omgevingsvergunningsaanvragen geeft het ANB een negatief advies voor ontbossing.

Het De Sterre-bosje toont ook aan dat zelfs wanneer het ANB een negatief advies geeft, het bos niet altijd beschermd is. Alleen al vorig jaar werd het advies van het ANB om het bos te vrijwaren 44 keer genegeerd. In totaal sneuvelde in 2020 op die manier 11 hectare zeer waardevol bos. Dat zijn bijna 30 De Sterre-bosjes.

U geeft aan dat uw agentschap in beroep zal gaan tegen de kap van het De Sterre-bosje en ik steun dit volledig. Net als uw administratie ben ik van oordeel dat in tijden waar onderzoekers, onder andere van de UGent, aantonen dat de kleine bossen zeer waardevol zijn en niet onderschat mogen worden in de strijd tegen klimaatveranderingen, een universiteit een voortrekkersrol kan spelen in het behoud van aanwezige waardevolle natuur.

Minister, ook vorig jaar werd het advies van uw agentschap om niet te ontbossen in 44 dossiers genegeerd. Het gaat hier alles samen om 30 De Sterre-bosjes. In hoeveel van deze dossiers ging uw administratie in beroep tegen deze vergunning?

Het dossier van het De Sterre-bosje toont andermaal aan dat er een proactieve bescherming moet komen van onze meest waardevolle bossen die op dit moment ruimtelijk bedreigd zijn. Ik diende vorig jaar een resolutie in die hier is besproken, over de bescherming van de meest waardevolle bedreigde bossen. De meerderheidspartijen in deze commissie hebben allemaal verklaard dat ze waardevolle bedreigde bossen heel belangrijk vinden maar hebben mijn resolutie niet gesteund met de boodschap dat er andere initiatieven zouden komen die deze bossen zouden beschermen. Ik heb tot nu toe geen initiatieven gezien. Ik wil nochtans heel graag samen met u en de collega's zoeken naar een oplossing voor dit belangrijk probleem. Welke stappen wilt u hiervoor ondernemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Schauvliege, het ANB ging vijfmaal in beroep tegen een vergunning verleend in 2020, waarbij volgens het agentschap onrechtmatig toegestane ontbossing een middel vormde in het beroepsschrift. In dit dossier had het ANB een negatief advies gegeven over de ontbossing omdat het vragen had bij de wenselijkheid om binnen deze boskern een studentenhome te ontwikkelen. Het ANB raadde aan om de vergunning niet toe te kennen en de nodige stappen te zetten om deze boszone te vrijwaren van kapping en het nodige groen alsnog te behouden binnen het dichtbevolkt stedelijk gebied. Op basis van die uiteenzetting heeft het ANB geoordeeld dat er beter geen vergunning werd verleend.

De stad Gent gaf tegen dit negatief advies wel een gunstig advies, met de argumentatie dat de locatie van de nieuwe home, geclusterd naast de bestaande home Bertha, ruimtelijk gezien moet worden en dat dat de meest efficiënte locatie is. Het is goed dat het ANB nu in beroep is gegaan en dat de beroepsprocedure loopt.

Ik wil van deze gelegenheid ook gebruikmaken om alle steden in Vlaanderen nog eens op te roepen om ook in te schrijven in het Bosplan, de 4000 hectare. We moeten niet alleen op het platteland bossen planten, maar ook in steden is dat heel belangrijk, net vanwege de verhitte die in de toekomst vooral de steden zal treffen. Ik zeg dat overal waar ik kom, of het nu in Gent is, Antwerpen, Leuven, Mechelen of noem maar op. Ook zij zouden het best mee aan die kar trekken en in de stadsranden plaats voorzien om mee te bebossen.

Wat uw tweede vraag betreft, is mijn visie heel duidelijk: ontbossen moet zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat binnen de regelgeving. In bepaalde gevallen zal het echter noodzakelijk zijn om ruimtelijke ontwikkelingen binnen de bestemming voorrang te geven en te kijken of de ontbossing opportuun is. Als er ontbost moet worden, dan moet men er steeds op toezien dat de wettelijk voorziene compensatie ook zo snel mogelijk en volledig wordt uitgevoerd. U weet dat dat niet altijd het geval is in Vlaanderen. Ik ben de regeling aan het herzien. De gesprekken over de nieuwe regeling rond de boscompensatie zijn daarover aangevat binnen de Vlaamse Regering. Ik heb deze week ook nog adviezen ontvangen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ik ben die nu aan het analyseren, om vervolgens de nieuwe regeling die eraan komt eventueel nog aan te passen en ermee naar de regering te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. U spreekt van een nieuwe regeling voor de boscompensatie, maar als ik het goed begrijp, antwoordt u niet op de vraag of u zelf inspanningen zult doen om te voorkomen dat de meest waardevolle bedreigde bossen gekapt kunnen worden. Want die compensatieregeling gaat er dus wel van uit dat er gekapt en gecompenseerd kan worden. In uw nieuwe regeling, die al op de Vlaamse ministerraad gepasseerd is, schuift u de compensatieplicht eigenlijk door naar de lokale besturen. Wat Vlaanderen niet heeft kunnen realiseren in de afgelopen jaren, gaan we nu dus doorschuiven naar de lokale besturen.

De VVSG heeft daar vorige week inderdaad haar standpunt over gepubliceerd. Zij vinden het absoluut geen goed idee om de ontbossing volledig aan de lokale besturen over te laten. Zij doen een aantal voorstellen om de regeling die u hebt uitgewerkt, bij te sturen. Ze vragen om de compensatielast alleen naar de vergunningverlener te verleggen als de ontbossing op eigen gezag toegestaan werd, dus tegen het advies van het ANB, en om de hoogte van de te lage

bosbehoudsbijdrage door de gemeenten te laten betalen. Ook blijft het onduidelijk of de compenserende bebossing zal mogen in herbevestigd agrarisch gebied.

Zult u op die waardevolle suggesties van de VVSG ingaan en uw voorstel van aanpassing van boscompensatieregeling, waarbij u vooral de opdracht in de bak van de lokale besturen schuift, bijstellen?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel voor de interessante vraag, collega. Om het wat breder te trekken: we zitten hier natuurlijk ook in een soort ingebakken conflictsituatie in onze ruimtelijke ordening, namelijk dat we in gevallen als deze met een planologische bestemming zitten die niet altijd overeenstemt met de werkelijke situatie op het terrein of het gebruik van bepaalde percelen.

Als we bijvoorbeeld kijken naar de biologische waarderingskaart in Vlaanderen, dan zien we dat 35 percent van wat we als biologisch waardevolle natuur beschouwen, eigenlijk planologisch niet beschermd is. Dat geeft natuurlijk aan de eigenaar een bepaald verwachtingspatroon en dat geeft ook aan de samenleving die die natuur wenst te beschermen, een bepaalde opdracht. Die beide komen al eens met elkaar in conflict. In het regeerakkoord is onder andere afgesproken dat we naar die bestemmingscategorieën zouden kijken om naar een vereenvoudiging te gaan. Ik vroeg me af of u in die context en bij die hervorming van de bestemmingscategorieën ook opportuniteiten zag om dergelijke conflicten misschien te milderen in onze decreetgeving.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Het is inderdaad een ingebakken conflict. Minister, u hebt zelf al aangegeven dat er een probleem is met handhaving als het volledig op lokaal vlak geregeld wordt en er dan ook een compensatie wordt opgelegd. Hoe gaat u dat dan handhaven? Als u er toch voor instaat dat de oppervlakte aan bos gaat blijven, want u wilt uiteraard ook nog extra bos aanplanten, hoe gaat u dat dan handhaven?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil me kort even aansluiten. Ik ga de vraag niet verbreden naar de bosdoelstellingen en zo meer, maar ik denk dat we allemaal erkennen dat bos dat niet gekapt wordt, nog altijd interessant is en dat het belangrijk is om dat zo maximaal mogelijk te bewaren. Anderzijds weten we dat in bepaalde situaties, die historisch zijn gegroeid, het toch noodzakelijk kan zijn om te overwegen om een kap te doen.

Minister, ik wil teruggrijpen naar het eerste verhaal, waar wordt aangegeven dat men probeert de doelstelling te bereiken om waardevolle bossen in eerste instantie niet te kappen. We hebben in het verleden steeds aangegeven dat de ruimtelijke bestemming de beste garantie levert en de beste zekerheid biedt om dat effectief te kunnen bewaren en te beschermen. Hebt u de intentie om een ruimtelijke oefening te maken om die bossen die het meest waardevol zijn en in een niet-groene bestemming liggen, effectief om te zetten en op die manier iedereen de juiste garantie en zekerheid te geven, eventueel met de nodige compensaties die daarbij zouden komen kijken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega's. Wij zijn vandaag niet van plan om een groot Vlaams ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) te maken. Want als men van bestemming wil wijzigen, moet men een RUP maken, tenzij ik nog tijd over zou

hebben. Als ik alle dossiers heb opgelost, wil ik daar wel aan beginnen. Geen probleem. Graag. Maar sta me toe om eerst het regeerakkoord ten volle uit te voeren. Als er dan nog tijd is, wil ik dat zeker bekijken.

Wat doe ik in tussentijd wel? Als we gelegenheden zien om waardevolle bossen te beschermen of om de bestemming ervan te wijzigen, ik denk bijvoorbeeld aan het AGNAS-RUP (afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur), dan zullen we dat wel doen. Wij doen dat RUP per RUP. Maar vandaag ligt het niet op tafel om een groot Vlaams RUP te maken, tenzij ik nog tijd over heb op het einde van de legislatuur.

Wel vind ik het belangrijk dat we goed kijken naar de boscompensatie. Ik blijf er immers bij dat er veel beter en grondiger moet worden nagedacht, ook door lokale overheden, want zij zijn de vergunningverlenende overheid, om te ontbossen. Waar gaan we ontbossen? Dat is ook de reden waarom we de nieuwe regeling aan het uitwerken zijn, waar we vooral de verantwoordelijkheid van de boscompensatie leggen bij de vergunningverlenende overheid vanuit de idee dat wanneer de vergunningverlener beslist om te kappen, men weet wat het gevolg daarvan is. Dat is ook een beetje responsabilisering. Ik denk dat dat niet meer dan normaal is. Nu is het eigenlijk heel gemakkelijk: men beslist om te kappen, men betaalt geld aan een fonds en de Vlaamse overheid moet dat regelen. Ik denk dat het veel beter is om de verantwoordelijkheid te leggen bij de overheid die zelf beslist om te kappen. Men zal er dan veel doordachter mee omgaan. De bijdrage zal ook worden opgetrokken. Dat is ook van belang.

Collega Schauvliege, we zijn op dit moment de adviezen aan het analyseren, ook van de VVSG en de Minaraad, ik zal daar nog niet op vooruitlopen. We zullen dan in de schoot van de regering de juiste keuzes maken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik ben er niet zo gerust in. U hebt aan het begin van deze legislatuur mooie bosuitbreidingsdoelstellingen aangekondigd: er zou 4000 hectare bos bij komen. Ik heb even de bosteller geraadpleegd en we zitten nu, op 5 oktober 2021, aan 282 hectare. Tegelijkertijd laten we verdere ontbossing toe. Ik zie eigenlijk geen structurele oplossing, de enige structurele oplossing die nu op tafel ligt, is de verantwoordelijkheid doorschuiven naar de lokale besturen. Ik denk dat dit echt geen goed signaal is, op zijn minst niet voor die zaken waar het ANB zich akkoord mee verklaart. Ik heb het gevoel dat u de hete aardappel helemaal doorschuift naar die lokale besturen terwijl het zoeken naar een oplossing om die ruimtelijk bedreigde waardevolle bossen te beschermen, essentieel is. Immers, een oud waardevol bos vrijwaren van kap is duizend keer belangrijker dan werken aan het realiseren van nieuw bos. Ik wil u dan ook oproepen om daar echt werk van te maken en uw schouders daar onder te zetten, en dat niet door te schuiven naar de lokale besturen, zodat we stappen vooruit kunnen zetten in de bosuitbreiding maar ook in het beschermen van oud, waardevol bos.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de met PFOS vervuilde gronden op de site van 3M in Zwijndrecht – 4478 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, u bent vertrouwd met de saga rond 3M en de PFOS-vervuiling. Intussen is na tussenkomst van Karl Vrancken de meer specifieke behandeling van de vervuiling op het terrein afgesproken, die nog veiliger en beter moet zijn. Zowel in de dading die is gesloten tussen Leefbaar Antwerpen door Innovatie en Samenwerken (Lantis) en 3M als in de vaststellingen achteraf, blijkt er een stuk vervuilde grond te zijn dat, om het technisch te zeggen, een concentratie van meer dan 1000 microgram per kilogram droge stof PFOS bevat en dat door 3M veilig afgevoerd en behandeld zou moeten worden, in overeenstemming met alle regels, vergunningen en normeringen.

Op het moment dat wij in de onderzoekscommissie die vragen stelden, wist niemand waar die grond naartoe was, maar nu blijkt die dus afgevoerd te zijn naar Indaver. Dit is één geval maar er zijn, zoals we weten, in Vlaanderen nog PFOS-houdende gronden en dus minister, wil ik u vandaag graag een aantal vragen stellen over hoe met deze gronden wordt omgegaan.

Zijn er intussen protocollen? Is duidelijk op welke manier die grond veilig gestockeerd, verwerkt, behandeld, gestort kan worden? Zijn er normeringen voor stortplaatsen voorzien? Volgt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) deze gronden goed op?

Wordt er ook op toegezien dat er geen verspreiding van vervuilde gronden plaatsvindt? Het is een van de belangrijkste bezorgdheden dat vuile grond niet ergens anders terechtkomt. We weten dat in het verleden vervuild slib op akkers werd uitgespreid en dergelijke meer, iets wat we te allen tijde moeten vermijden.

Samengevat, minister, wat is het kader om met deze gronden om te gaan? Wordt dat voldoende gecontroleerd en gehandhaafd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De commissie onder leiding van Karl Vrancken heeft een aantal aanbevelingen gedaan voor de werkzaamheden op de Oosterweelwerf. Ik vind het evident dat deze aanbevelingen ook worden doorvertaald naar de werken op het terrein. Mijn administratie is hierover in overleg met Lantis, en Lantis heeft aangegeven dat het daar ten volle rekening mee zal houden.

Specifiek wat de grondverzetsregeling betreft, acht de OVAM dat voldaan is aan de voorwaarden om de werken te starten. Niettegenstaande is de erkende bodem-saneringsdeskundige van Lantis bezig aan de actualisatie van het technisch verslag om hierin ook de aanbevelingen te verankeren. Ik denk dat dat een goede zaak is. Daarnaast zal Lantis ook nog een verzoek tot bijstelling van de voorwaarden van de omgevingsvergunning voor de werfzone indienen die nu nog besproken worden tussen Lantis en de administratie. Daar zullen voorwaarden uit voortvloeien die ook betrekking zullen hebben op de veiligheidsberm. Dit zijn zaken die ook aan bod zijn gekomen in de commissie onder leiding van Karl Vrancken en die twee extra toxicologen. Onze administraties volgen nauwgezet op dat de voorwaarden voor de omgevingsvergunning worden bijgesteld.

In samenspraak met de toezichthouders van de diverse milieu-administraties is een gezamenlijk handhavingsplan opgesteld. De activiteiten worden dan ook van nabij door mijn administraties opgevolgd. Zo werden al meerdere inspecties op het terrein uitgevoerd en is er ook een maandelijkse rapportageplicht aan de OVAM over de grondopslag en de afwerking van de verschillende zones.

Voor de verwijdering van deze hopen bezorgde de afdeling Handhaving de intentie tot het opleggen van een bestuurlijke maatregel aan 3M om deze conform de wetgeving af te voeren en te verwerken. De wettelijk voorziene hoorzitting hierover vond vorige vrijdag plaats. Het verweerschrift van 3M wordt momenteel

beoordeeld. De afdeling Handhaving heeft lastens 3M ook een proces-verbaal opgesteld voor het misdrijf 'achterlaten van afval, opslag van afval en/of verontreinigde gronden zonder omgevingsvergunning'.

Het moment waarop en de plaats waarnaar die gronden zullen worden afgevoerd, zal afhangen van de bestuurlijke maatregel. Zodra de beoordeling van het verweerschrift achter de rug is, zal hierover snel duidelijkheid komen.

U vraagt wat daar vervolgens mee zal gebeuren. Ik denk dat er twee pistes zijn voor de verwerking van deze hopen: storten op een categorie 1-stortplaats ofwel verwerking door een vergunde verwerker, bijvoorbeeld een grondreinigingscentrum. De verwerking door een grondreinigingscentrum is afhankelijk van de verwerkingscapaciteit, de exacte aard van de gronden en de acceptatiecriteria.

Het transport moet zodanig gebeuren dat verwaaiing wordt vermeden. Dit kan door vervoer in afgedekte omstandigheden. Na metingen voor de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), die de aanwezigheid van PFAS en fijn stof aantoonde in de omgeving van de Oosterweelwerf, heeft de VMM een stofactieplan uitgewerkt. In overleg met Lantis plaatst de VMM nieuwe meetposten in de omgeving van de woonkernen, onder andere op Antwerpen Linkeroever, om de nabijgelegen woonzones te beschermen tegen mogelijke pieken van verwaaid stof in de omgeving van 3M. Op deze meetlocaties zullen de stofconcentraties ook voortdurend worden gemonitord. De locaties van de nieuwe meetposten worden daarbij ook zodanig gekozen dat er bij elke windrichting een vergelijking kan worden gemaakt tussen de gemeten stofconcentraties beneden- en bovenwinds ten opzichte van de terreinen van 3M en de Oosterweelwerf. Op die manier kan de bijdrage van het grondverzet aan de actuele stofconcentraties in de nabijgelegen woonkernen goed worden gemonitord en kunnen ook extra maatregelen worden getroffen wanneer er bijvoorbeeld stofpieken geregistreerd worden.

Op en rond de site moet 3M een beschrijvend bodemonderzoek uitvoeren om de risico's van de verontreinigde bodem in kaart te brengen en zo nodig te saneren. Momenteel is dat onderzoek in uitvoering. Zoals u weet, zullen de saneringsmaatregelen uitgewerkt worden in het bodemsaneringsproject dat volgt op het beschrijvend bodemonderzoek.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, de actualiteit staat natuurlijk niet stil en toen ik die vraag heb opgesteld, wisten we misschien nog minder dan vandaag. Wanneer u dus 'deze week' antwoordt, dan weet ik niet of het effectief deze week is dat die hoorzitting plaatsvindt.

Minister Zuhal Demir: Ik dacht van wel, ja.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dan zal beslist worden wat met die grond zal gebeuren. Maar de OVAM heeft ons vorige week tijdens de hoorzitting verteld dat die grond al bij Indaver zou zijn. Spannend. Dat is dus niet het geval, dat moet nog beslist worden.

Wat uw opmerking over de twee mogelijkheden inzake verwerking betreft, was de eerste piste het storten op een erkende stortplaats categorie 1 – dat lijkt me evident – waarbij dan, neem ik aan, het uitlogingsgevaar op alle mogelijke manieren wordt bestreden. Ik denk dan aan de sarcofaagberging die we in de commissie al hebben besproken. Een tweede piste is het spoelen maar daar is nog wat discussie over. Er is een bedrijf in Beveren of in Kallo dat aan grondspoeling doet maar er is nog discussie of ze dat voldoende grondig kunnen doen. Ik heb begrepen dat er ook al wat ladingen grond uit Nederland zijn aangevoerd. Zaak

daar is natuurlijk om er nauwgezet op toe te zien dat zorgvuldig wordt omgesprongen met wat aan effluent, aan afval uit die grond of uit dat spoelwater komt.

Tot slot zijn er nog een aantal bezorgdheden en bedenkingen. Waar restfracties verbrand worden aan hoge temperaturen, heb je natuurlijk nog wat as over. Er is ook het verwerken van de actieve kool die gebruikt wordt bij de diverse filterinstallaties die momenteel geïnstalleerd zijn. Zowel bij 3M als bij Lantis is het natuurlijk zaak om daar op te letten dat die assen hetzelfde pad volgen als de zwaar vervuilde grond en dat die nergens terecht kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, collega Schiltz, voor de goeie vraag. Ik heb daar nog een bijkomende vraag bij, minister. In zijn toelichting in de onderzoekscommissie gaf de heer Vrancken aan, toen het ging over het onderzoeksrapport grondverzet, dat hij niet aangesteld was om normen te herzien, maar dat hij de Vlaamse overheid wel aanraadde om het normenkader rond PFOS en PFAS op basis van de EFSA-opinie (Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid) te herzien en te actualiseren. Bent u van plan om het volledige normenkader dan ook te actualiseren op basis van die opinie? En wanneer zal dat gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Bedankt voor de vraag, collega. Op dit ogenblik loopt het beschrijvend bodemonderzoek, dat volgend jaar zou worden opgeleverd. Dat is natuurlijk heel erg belangrijk voor de hele site. Ik denk dat iedereen die in de onderzoekscommissie zit, daar het belang van onderkent. Aangezien de huidige werken op dit moment gelijk lopen met dat beschrijvend bodemonderzoek, minister, vroeg ik me af hoe de twee zich tot elkaar verhouden. En impacteren die twee elkaar dan niet?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil de minister hartelijk danken voor het antwoord en de collega voor de vraagstelling. Ik heb een gelijkaardige vraagstelling, maar ik had die gericht aan collega-minister Peeters, verantwoordelijk voor Openbare Werken, vanuit het oogpunt van het rapport Vrancken, dat is vrijgegeven en waarin toch een aantal aanbevelingen en adviezen zitten die het best gevolgd worden. De vraag is dan in welke mate aanbevelingen ook effectief hard worden gemaakt. Daar is mijn vraag ook op gericht. En dat zou ik u ook willen vragen.

Ik heb begrepen dat er een aantal trajecten zeker doorlopen worden, samen met Lantis, om bijvoorbeeld vergunningen aan te passen en zo meer. Worden alle aanbevelingen die in het rapport Vrancken staan effectief allemaal hard gemaakt? Worden die allemaal gevolgd? Of zijn er die niet gevolgd worden? En wie is verantwoordelijk om dat dan op te volgen? Is het, naar ik begrijp uit uw antwoord, de OVAM die het volledige rapport van de heer Vrancken opvolgt, om te zien hoe alles effectief wordt geïmplementeerd? Of zit dat verspreid over de verschillende administraties? Kunt u mij daar wat duiding over geven, zodat we weten hoe dat precies wordt opgevolgd? Als het eenmaal van kracht wordt, ga ik ervan uit dat ook de effectieve handhaving zal volgen.

Een tweede vraag gaat specifiek over de terugkoppeling naar bewoners. We hebben ook een plaatsbezoek gehad. Ik denk dat eenieder beseft dat er wel wat vragen en bezorgdheden leven op het terrein. Er is aangegeven dat er rond communicatie een aantal acties zouden worden ondernomen. Hebt u er weet van of dat ook opgenomen is door Lantis? Er werd gesproken over een dashboard waar men actief zou communiceren met burgers. Hebt u daar ook weet van? Zo niet, ga ik dat elders navragen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog even aansluiten bij deze vraag, vanwege de onduidelijkheid die er heerst over de hopen van 3M. We moeten opletten, collega's, want eigenlijk komt het erop neer dat elke hoop grond met PFOS op de site van Lantis een hoop van 3M is. Want het komt namelijk van dat bedrijf.

Het zou wel interessant zijn, minister, om daarrond wat duidelijkheid te creëren. We hebben langs de ene kant de hopen die er liggen, de veiligheidsberm. Dat is één zaak. Langs de andere kant is er grond die gebruikt wordt voor bouwkundige toepassingen. En daarnaast zijn er dan ook nog de gronden die worden teruggelegd op het terrein van 3M, met hoge waarden, en die gesaneerd moeten worden. Ik denk dat het goed is om dat eens in kaart te brengen, want de verwarring is er natuurlijk wel. Eerst kregen we te horen, zoals collega Schiltz ook zei, dat die gronden afgevoerd zijn. Dan zei iemand anders dat ze naar Indaver zijn. Ik vrees dat verschillende instanties het niet noodzakelijk over dezelfde hopen grond hebben. Ik rijd daar elke dag langs, collega's. Daar zijn heel veel hopen. Misschien is het goed dat er een goede indicatie is van over welke grond we waar spreken, voordat er verwarring ontstaat van wat naar waar is weggevoerd.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal u schriftelijk een overzicht van de hopen vervuilde gronden bezorgen. Want een oude hoop is destijds inderdaad afgevoerd naar Indaver, maar er liggen ook nog heel veel hopen vervuilde grond bij 3M. Als het goed is, en om nauwkeurig te zijn, zal ik dat schriftelijk overmaken, zodat we geen hopen vergeten mee te delen.

Het is inderdaad zo, collega Schiltz, dat er verschillende firma's zijn die aangeven grond te kunnen reinigen. Op dat gebied hebben wij in Vlaanderen heel wat kleine kmo's die met innovatie bezig zijn. Zij hebben zich ook aangemeld. Wij sturen die door naar de experts, om te kijken in hoeverre ze effectief kunnen reinigen. Die oefening wordt gemaakt. Voor effluent wordt inderdaad ook gekeken naar de lozingsnormen. Het is ook van belang om dat op die manier te doen.

Collega Schauvliege, er is inderdaad een werkgroep opgericht met alle partijen die daaraan samenwerken, onder andere mijn administratie en het agentschap Zorg en Gezondheid, om te bekijken hoe de waarden van EFSA kunnen worden geïmplementeerd. U weet ook dat Vlaanderen, en niet de Federale Regering of Wallonië, dit dossier op de Europese agenda heeft gelegd, om te zeggen dat wij samen met Duitsland, Nederland en Denemarken willen dat er een Europees kader komt. Want of je nu PFOS/PFAS hier hebt of in Nederland of Duitsland... Dat is ook belangrijk ten aanzien van de bedrijven en de industrie, zodat iedereen met dezelfde normen werkt.

Ik stel wel vast dat er grote bereidwilligheid is, ook binnen Europa, om die oefening te doen. We zullen zowel op Europees niveau als binnen de werkgroep die we hebben, kijken waar we naartoe gaan met de normen. Dat maakt ook deel uit van het PFAS-actieplan. Zoals u weet, hebben we vorig jaar een PFAS-actieplan gehad, met heel wat maatregelen en acties die we uitrollen. Nu zijn we wat aan het versnellen. De normeringen zaten daar ook in, en ook de meettechnieken. Maar wat de normen betreft, blijf ik erbij dat het echt goed is dat we vanuit Vlaanderen op Europees niveau de kar duwen, zodat er Europese normeringen komen, zodat het ook voor alle landen gelijk is.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik ben het volledig met u eens, minister. Het heeft weinig zin dat wij hier de rotzooi opkuisen, maar dat ondertussen ons

milieu via de buurlanden alsnog bezoedeld zou worden. Een Europese aanpak is dus zeker nodig.

Elk nadeel heb zijn voordeel, zegt een Chinees spreekwoord. De miserie is kolossaal, maar er zijn ook opportuniteiten. Misschien kan Vlaanderen inderdaad niet alleen in de normering, maar ook in innovatieve technieken om te saneren, de voorhoede nemen. En dus denk ik dat het interessant is om daar verder naar te kijken. We zien ook dat op de Lantiswerf voor het eerst gefilterd wordt tot op de detectielimiet. Als we daar komen, denk ik dat we toch al iets geruster mogen zijn dat er weinig of geen bijkomende vervuiling in het milieu optreedt.

Minister, zoals gezegd is het cruciaal om alle met PFOS vervuilde gronden goed in de gaten te houden zodat nergens een verergering van de vervuiling optreedt, en dat ook de OVAM en de Grondbank nauwlettend in de gaten houden dat die grond op een veilige plaats geborgen kan worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inzet van extra milieuhandhavers tegen zwerfvuil – 4493 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega's, het is deze week van 4 tot 10 oktober, toevallig misschien, de week van de handhaving. Deze vraag over de handhaving op zwerfvuil en sluikstorten is op zijn plaats. We ergeren ons allemaal mateloos aan dat zwerfvuil en begrijpen niet dat niet iedereen zijn gedrag wijzigt wat dat betreft. Dat is de situatie zoals ze helaas is.

In 2020 steeg de hoeveelheid zwerfvuil in Vlaanderen onbegrijpelijk met zo'n 14 percent, dit terwijl we streven naar een daling van 20 percent tegen 2022 ten opzichte van 2015. De roep om statiegeld of een ander beloningssysteem in te voeren op blikjes en wegwerpplastics vindt dan ook om de zoveel maanden zijn weerklink in de media. Minister, u wijst er terecht op dat het systeem van statiegeld niet alleenzalmakend is omdat een groot deel van het zwerfvuil buiten het systeem valt. Denk hierbij aan sigarettenpeuken, kauwgom en snoepwikkels. We hebben het er al heel vaak over gehad.

Minister, u pakte daarom uit met een heel aantal andere maatregelen. Ik denk daarbij aan de uitgebreide pmd-zak die recent werd ingevoerd en waarvan we uitkijken naar de evaluatie, namelijk hoe het zit met de recyclagegraad. Ook werd aan de Federale Regering gevraagd om de GAS-boetes (gemeentelijke administratieve sanctie) voor het achterlaten van zwerfvuil op te trekken naar 500 euro en werd er bijkomend heel zwaar ingezet op handhaving, die wat betreft zwerfvuil niet zo evident is. Zo kregen vanaf deze zomer 273 milieuhandhavers de taak om zwerfvuil te bestrijden en kregen ze de bevoegdheid om GAS-boetes uit te schrijven. Daarnaast werden er 30 handhavers specifiek toegewezen voor de handhaving op plaatsen die bekend staan als gevoelige hotspots voor zwerfvuil. Ze kunnen door de gemeenten ook worden ingezet bij de organisatie van een evenement. De financiering van de bijkomende handhaving werd geheel toebedeeld aan de verpakkingindustrie die "uit haar pijp zal moeten komen", zo stelde u, minister.

Minister, hoe evalueert u de inzet van de extra milieuhandhavers deze zomer? In welke mate meent u dat door de inzet van extra handhavers de pakkans van vervuilers effectief vergroot is? Hoe denkt u dat de pakkans voor vervuilers in de

toekomst nog zal vergroten? In welke mate meent u dat steden en gemeenten voldoende werden geïnformeerd over de mogelijkheid tot het inzetten van de dertig extra handhavers die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt? Wanneer hebt u voor het laatst samen gezeten met de verpakkings- en tabaksindustrie? Hoe verliepen de gesprekken over het aanpakken van de zwerfvuilproblematiek en de bijkomende maatregelen die men in de toekomst zal nemen om zwerfvuil te vermijden en de handhaving ervan te verhogen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik wil eerst en vooral zeggen dat wij in deze commissie al hebben aangegeven dat we de evaluatie rond het zwerfvuil gaan vervroegen. We gaan niet wachten tot eind 2023 aangezien we vorig jaar heel slechte cijfers hadden, namelijk een stijging. We zullen in het najaar zien hoe de cijfers zullen zijn. We zijn al het een en ander aan het voorbereiden. We staan niet stil. Als de cijfers dan niet goed zijn, zullen we het toch over een andere boeg moeten gooien.

In tussentijd heb ik gezegd dat we extra milieuhandhavers zouden aanwerven. De aanwervingen zijn opgestart. Er is een financieringsovereenkomst gesloten met het verpakkend bedrijfsleven. De aanwervingen werden opgestart en zijn nog lopende. De eerste handhavers zijn midden augustus gestart binnen de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Om volledig actief te zijn als handhaver zwerfvuil moet eerst een GAS-opleiding afgerond zijn en nadien moet men benoemd worden door de gemeenteraad. De GAS-opleiding voor de eerste handhavers is momenteel lopende.

De handhavers zijn deze zomer sensibiliserend actief geweest in het kader van opleidingen met lokale besturen. Via deze leertrajecten wordt ervaring opgedaan door samen op pad te gaan met bestaande GAS-vaststellers van lokale besturen. Verder zijn de handhavers zwerfvuil bijvoorbeeld ook actief geweest op het Wereldkampioenschap Wielrennen in Brugge en Leuven. Ze hebben daarnaast sensibiliserende acties met werkgestraften begeleid.

Het is nog te vroeg om conclusies te trekken want het project zit nog in de opstartfase. Er wordt nog volle bak aangeworven. De eersten zijn midden augustus gestart. Binnen enkele maanden kunnen we een betere inschatting maken, ook van de pakkans.

Ik denk dat de pakkans zal vergroten omdat ook Vlaamse toezichthouders de bevoegdheid hebben gekregen om op te treden tegen veroorzakers van zwerfvuil. Om dat nog effectiever te kunnen laten verlopen, zijn we aan het kijken met de federale collega's om de GAS-wetgeving wat aan te passen zodat de Vlaamse toezichthouders sneller en efficiënter kunnen worden aangesteld door de gemeenteraden van de driehonderd Vlaamse gemeenten. Ik heb daarover overleg gehad met mijn federale collega van Binnenlandse Zaken. Onze input wordt meegenomen in hun oefening rond de evaluatie van de GAS-wetgeving. Voor alle duidelijkheid, de extra handhavers die we op Vlaams niveau aanwerven, zijn complementair aan de handhavers van de lokale besturen die een handhavingstaak opnemen.

Op 14 juli 2021 heb ik een brief gestuurd naar de lokale besturen met informatie over het project. Deze brief werd mee ondertekend door de OVAM en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg). Er is ook over gecommuniceerd via de nieuwsbrief.

Via de website kunnen lokale besturen reeds vragen stellen en aangeven dat ze interesse hebben voor het project. Meer dan veertig lokale besturen hebben reeds gereageerd.

Via deze weg zijn ook de eerste afspraken gemaakt met lokale besturen voor de opleidingstrajecten van de nieuwe handhavers. Dat gaat in de goede richting.

Ik heb dit jaar veel en intensief samengezeten met de verschillende actoren en dit heeft toch wel het begin van een resultaat opgeleverd. Zo werd overeengekomen met Fost Plus dat de financiering van de dertig handhavers die binnen de OVAM worden tewerkgesteld, vanuit de reserves van de aanvullende bijdrage zal gebeuren.

Met de tabakssector werd verder onderhandeld om tot een gedragen engagement te komen. Zij trekken hun reguliere bijdrage op tot 550.000 euro per jaar en voorzien in het kader van het zwerfvuilcharter daar bovenop nog 600.000 euro voor specifieke acties rond zakasbakjes en peukenpalen. U weet ook dat we een verbod hebben ingevoerd in natuurgebieden en bossen omdat we hadden gezien in de oefening die de OVAM had gemaakt, dat bijna 50 percent van het zwerfvuil in die gebieden sigarettenpeuken zijn. Daar is het alvast verboden en kunnen ze alvast geen sigarettenpeuken op de grond gooien.

Nogmaals, dit is iets wat we tussentijds doen. Ondertussen is de evaluatie naar voren getrokken. Als het niet goed is, moeten we durven te zeggen dat de speeltijd voorbij is en dat we moeten kijken naar andere middelen die we zullen inzetten.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik denk inderdaad dat het verpakingsplan 2.0 heel duidelijk was. We willen echt wel dat er stappen vooruit worden gezet. We irriteren ons mateloos aan die zwerfvuilproblematiek. Het is goed dat die evaluatie naar voren geschoven werd. We hebben het daar inderdaad in de commissie al over gehad. Ik denk dat het belangrijk is dat daar duidelijkheid over bestaat. En als effectief blijkt dat er geen vooruitgang is, moeten er andere maatregelen, andere stappen worden genomen.

Ik kijk uiteraard uit naar die evaluatie. Ik hoop uiteraard, net als iedereen hier, dat er verbetering zal zijn. Maar dat is afwachten. En het is inderdaad ook afwachten wat de handhavers zullen tweebrengen. U stelt wel terecht dat ze nog maar pas werden aangesteld, dat het een nieuw project is. De vraag is natuurlijk hoe snel we daar effecten van kunnen ondervinden. Ik denk dat het belangrijk is om dat goed te monitoren, en om heel nauw in contact te staan met lokale besturen, met lokale afvalintercommunales. Want er zijn toch ook wel heel wat intercommunales die ondertussen eigen camera's hebben aangekocht en die ook inzetten. Zij ondernemen toch ook wel extra sensibiliseringsacties.

Ik denk dat de lokale besturen maar zeker ook de afvalintercommunales heel belangrijke partners zijn in die handhaving, en zeer goed en close daarbij betrokken moeten worden. Wat dat betreft is er ook nog wat sensibiliseringswerk nodig, eerlijk gezegd, om iedereen goed op de hoogte te brengen van het nieuwe initiatief. Want mijn indruk is wel dat niet iedereen al weet wat er gaande is en wat er beslist werd. Die handhaving is toch een belangrijke extra stok achter de deur. Zeker met het optrekken van die boetes is het toch wel belangrijk dat dat op een goede manier verder gecommuniceerd wordt.

Minister, ik heb misschien nog een bijkomende vraag. Voor de pmd-zak waren wij er met onze fractie groot voorstander van om die uit te breiden naar alle plastics. En nu kijken we ook uit naar die evaluatie: wat gaat dat doen met de recyclagegraad? Want ook dat is toch een heel belangrijke parameter om mee te nemen in dit hele verhaal, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik ga het kort houden. Dit thema was een element waarover ik al een schriftelijke vraag had ingediend. Het antwoord daarop komt er nog aan. Ik was even niet zeker of ik het antwoord op de vraag die ik hier wenste te stellen, nu gehoord had of niet. Ik vroeg mij dus af wanneer en op welke manier uiteindelijk geëvalueerd zal worden of de aanwerving van die extra handhavers voldoende effect gehad heeft. Ik meen het niet opgevangen te hebben in uw uitleg, maar ik ben het niet zeker. Alvast bedankt, minister.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor uw antwoord. In Le Soir van 23 september stond een bericht over een vertrouwelijke overeenkomst uit 2016 tussen het Waalse Gewest en Fost Plus, waarin werd overeengekomen om geen statiegeld in te voeren voor 2022, in ruil voor een verhoogde zwerfvuilbijdrage. In die overeenkomst staat ook opgenomen dat het zwerfvuil tussen 2016 en 2022 met 20 procent moest dalen. Kunt u bevestigen of ontkennen dat er een soortgelijke overeenkomst met Vlaanderen bestaat?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik denk dat eenieder dat document graag wil zien, collega Schauvliege. Ik merk dat we allemaal een beetje verbaasd kijken.

Ik wil aansluiten bij de vraagstelling van collega De Vroe over de cijfers en de opvolging van het zwerfvuil. Iedereen ergert zich aan die problematiek en wil daar eindelijk stappen voorwaarts in zetten. Minister, we hebben daar al verschillende keren over gesproken en over gediscussieerd. U bent inderdaad het engagement aangegaan om de evaluatie van het verpakingsplan 2.0 te versnellen. Er werd ook aangegeven dat dat wil zeggen dat we daar eind dit jaar keuzes in zullen moeten maken. Ik kijk dus ook uit naar de cijfers van de OVAM in november, december dit jaar – hoe sneller, hoe liever.

Minister, er is ook het zwerfvuilcharter. Ook daarvoor is er in het najaar een evaluatie voorzien. Hebt u iets meer zicht op de timing?

De referentiestudie naar de kosten voor zwerfvuil in verschillende omgevingstypes zou intussen zijn opgeleverd, of het zou alleszins worden opgeleverd in september. Dat stond zo in de planning. Is die studie opgeleverd, en kunnen we daar ook inzage in krijgen?

Ik heb tot slot een concrete vraag, minister. U stelt dat, als we de cijfers en de doelstellingen niet bereiken, we het over een andere boeg moeten gooien. Ik ben heel blij dat u dat ook heel duidelijk zo stelt, want dat is ook heel duidelijk ons pleidooi geweest. Alleen is mijn vraag dan wat u bedoelt met 'het over een andere boeg gooien'. U zegt dat u al verschillende voorbereidingen daartoe hebt getroffen. We weten bijvoorbeeld dat de invoer van statiegeld of andere beloningssystemen bijna een jaar voorbereiding in beslag nemen. Dus willen we dat in 2022 kunnen realiseren, dan moeten we daar inderdaad aan voortwerken. Bij mij is de vraag dus heel duidelijk: wat moet ik daaronder verstaan; aan welke maatregelen werkt u concreet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Rombouts, ik denk inderdaad dat ik heel duidelijk ben in mijn communicatie. Vorig jaar waren de cijfers niet goed, wat als ze nu weer niet goed zijn? We zijn met het kabinet eigenlijk al verschillende pistes aan het bekijken, want in het regeerakkoord staat ofwel een beloningssysteem of statiegeld. We zijn dus verschillende van die systemen aan het bekijken en analyseren. We zijn ook in het buitenland gaan kijken hoe zij het doen. En dan zullen we

inderdaad in de schoot van de regering de knoop moeten doorhakken, om de keuze te maken voor een van die systemen. Wat mij betreft kiezen we voor het beste systeem, het systeem waarmee we de beste return krijgen. Ik denk dat er gewoon geen ander alternatief is.

Als je een verpakkingsplan hebt en je zit al twee jaar met slechte cijfers, dan weet je eigenlijk dat het cijfer van het derde jaar de twee andere jaren niet zal goedmaken. Dat was ook de reden waarom we op het kabinet hebben gezegd dat er pistes in het regeerakkoord staan. Laten we die nu ook al voorbereiden: wat zijn de voor- en nadelen? We gaan ook eens in het buitenland kijken. Zo kunnen we snel de knoop doorhakken.

Wat dat geheim akkoord betreft: ik heb geen weet van een geheime overeenkomst, mevrouw Schauvliege. Ik ken het bestaan van het verpakkingsplan, en dat is openbaar. Ik denk dat iedereen daar ook inzage in heeft. Dus ik weet niet of dat alleen in Wallonië zo was. Aangezien ik het niet weet, kan ik er ook niet op antwoorden.

Collega Rombouts, in de maand november doen we een eerste evaluatie van het charter, dus dat zit er ook aan te komen. De studie rond de referentiekost zit inderdaad in de finale fase. Ik moet wel nog navragen of die nu al definitief is, omdat daar nog overleg is met de stakeholders. Dat moet ik nagaan.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, het regeerakkoord is inderdaad heel duidelijk. We kijken uit naar de evaluatie die u versneld zult uitvoeren. We gaan inderdaad de juiste keuzes moeten maken, dus we volgen dit dossier nauwgezet op. We hopen alsnog dat er toch enige vooruitgang is in het irritante zwerfvuil op de grond, en dat die er snel mag zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inzet van drones bij de jacht
– 4500 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Gweny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, de inkomsten die de Vlaamse overheid int van onze Vlaamse jachtverloven, worden sinds 2018 in een Jachtfonds gestopt. Het gaat om een pot van 2 miljoen euro, waarvan jaarlijks een kleine 500.000 euro naar het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) gaat, en 300.000 euro naar de Hubertus Vereniging Vlaanderen, voor haar dagelijkse werking. De rest van dat bedrag wordt besteed aan projecten rond duurzaam faunabeheer van de jacht-wildsoorten en hun leefgebieden.

Het Jachtfonds lanceerde een pilootproject met drones om wild te beschermen tegen maaimachines. Het pilootproject is een samenwerking tussen het ANB, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en de Hubertus Vereniging Vlaanderen. De drones worden ingezet om aan wildbeheer te doen en om maaislact-offers te vermijden. De deelnemende partijen spreken van een win-winsituatie voor jager en landbouwer. Ook de landbouwers zijn vragende partij omdat ze tijdens het oogsten vaak per ongeluk dieren doodrijden die tussen de gewassen zitten, en dat is niet wenselijk.

Het eerste deel van het proefproject liep van maart tot juli 2021 en was gericht op slachtoffers van het maaiseizoen. Onder andere pasgeboren hazen en reeën zijn vaak het slachtoffer van de maaicampagnes in het voorjaar. Hun sterfte heeft een impact op het wildbestand.

Het tweede deel van het project vindt plaats dit najaar tijdens de maïsoogst en is gericht op het opsporen van everzwijnen. De inzet van de drone is erop gericht om te weten of de everzwijnen in de maïs zitten. Als dat het geval is, zullen er jagers aanwezig zijn bij de oogst van de maïs.

In totaal doen 10 van de 183 wildbeheereenheden in Vlaanderen mee aan het project, verdeeld over vier van de vijf Vlaamse provincies. Geïnteresseerde boeren nemen een dag voorafgaand of eerder aan hun maaiactiviteiten contact op met de jachtrechthouder van dat gebied die vervolgens een van de twee deelnemende dronebedrijven inschakelt.

Minister, hoe evalueert u de resultaten van het eerste deel van het project dat afgerond werd in juni?

Zijn er bijsturingen doorgevoerd op basis van deze analyse voor het tweede deel van het project?

Hoe evalueert u de werking van het Jachtfonds, meer specifiek het luik projecten rond duurzaam faunabeheer van de jachtwildsoorten en hun leefgebieden? Worden de beoogde doelstellingen bereikt?

Wat is uw visie op de inzet van drones bij de jacht?

Wenst u nog bijkomende beleidsmaatregelen ter zake te nemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Er werden tussen 15 maart en 15 juli veertien vluchten uitgevoerd door twee verschillende dronefirma's. Tijdens twaalf daarvan werden dieren gespot en verjaagd uit de te maaien percelen. De meest voorkomende opgespoorde en verjaagde dieren waren reeën, hazen en fazanten. In twee van de twaalf vluchten waar dieren werden gespot, werd alsnog een maaislachtoffer vastgesteld doordat het dier terugkeerde naar het grasveld. In een perceel dat te groot was om volledig over te vliegen met de drone, werd ervoor gekozen om de helft van het perceel te overvliegen. In de bevlogen helft werden de gespotte dieren verjaagd en werden geen maaislachtoffers vastgesteld. In de niet-bevlogen helft werden maaislachtoffers vastgesteld. Het aantal uitgevoerde vluchten is echter te laag om uitspraken te doen over de effectiviteit van de maatregel. Ik zal het ANB vragen om te evalueren hoe beleidsrelevant dit proefproject is en of er bijsturing richting een wetenschappelijkere aanpak nodig is.

Er zijn dus nog geen bijsturingen doorgevoerd. Ik zal wel aan het ANB vragen om minstens de wetenschappelijke methode met inbegrip van een nulmeting toe te passen in dit proefproject zodat later ook conclusies kunnen worden getrokken uit de resultaten.

In samenwerking met de jachtsector worden projecten opgezet om deze doelstellingen te realiseren. Zo werd in 2021 voor het eerst een projectoproep soorten gelanceerd waarbij het Jachtfonds inzet op projecten rond het nemen van acties om het leefgebied van patrijzen en andere akkervogels te verbeteren. Hiervoor werd slechts één project ingediend. We herhalen de projectoproep jaarlijks en zorgen voor een grotere bekendheid bij de doelgroepen. Daarnaast wordt ook ingezet op het realiseren van de acties van het everzwijnenplan dat ik lanceerde in september 2020. Zo wordt er bijvoorbeeld ingezet op een 'early warning and rapid

response team' om er mee voor te zorgen dat everzwijnen zich niet verder verspreiden naar de rest van Vlaanderen. In Limburg is dat echt wel een plaag. Wanneer jagers zeggen dat het hun taak is om daar het nodige aan te doen, dan vind ik wel dat ze op everzwijnenjacht moeten gaan en misschien even niet op patrijzenjacht.

De inzet van drones is een nieuwe innovatieve techniek die op alle vlakken van de maatschappij toepassingen vindt. Het is nog aftasten bij welke aspecten van duurzaam faunabeheer dit kan worden toegepast. Ik heb daar eigenlijk nog geen mening over en ik zal even afwachten wat de wetenschap daarover zegt.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het altijd goed wanneer een minister afwacht wat de wetenschap over iets zegt. Het is dan ook nog iets te vroeg om conclusies te trekken. Het is alleszins positief dat de technologie niet stilstaat en kan worden ingezet, of dat althans een proefproject kan worden opgezet, zodat we kunnen evolueren naar een duurzaam faunabeheer, bijvoorbeeld met een aantal warmtecamera's.

Ik hoop dat de proefprojecten ook eventuele tekortkomingen die bijvoorbeeld in de wetgeving zouden kunnen zitten, naar boven brengen. Ik denk dan aan vergunningen voor de drones, de inzetbaarheid van drones, want ook in de toekomst zou die technologie wel eens voor heel wat nieuwe toepassingen kunnen zorgen, binnen de jacht en binnen de land- en tuinbouwsector.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Uit uw antwoord blijkt een zeer lage deelname aan een aantal projecten. Er zouden weinig projecten binnenkomen bij het Jachtfonds. Hoe zult u ervoor zorgen dat de pot die daarvoor is voorzien, goed wordt benut en dat de daaraan gekoppelde doelstellingen worden gerealiseerd?

Ziet u eventueel mogelijkheden om een aantal van die nieuwe technologieën die vandaag nog vrij duur zijn, in te zetten? Voor een drone en een warmtecamera betaal je al snel tussen 5000 en 10.000 euro maar er zijn ook drones die onder andere nesten van weidevogels kunnen spotten. Dan zit je in de categorie tussen 20.000 en 25.000 euro om die technologie te kunnen inzetten. En dat is natuurlijk wel een drempel om, wanneer wetenschappelijk wordt aangetoond dat die technologie van toepassing kan zijn, die ook in te zetten. Kunt u maatregelen nemen om die technologieën betaalbaar te maken?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik dank de collega voor de interessante vraag. Hoe meer innovatie we kunnen gebruiken en inzetten, hoe beter, onder meer, zoals ook de minister zei, om de everzwijnenproblematiek zoveel mogelijk onder controle te krijgen. Collega Tobback, ik begrijp dat u daar vanuit Leuven mee lacht maar in Limburg lacht men daar zelden mee. Het is zelfs zo erg dat ons provinciebestuur zich genoodzaakt voelt om voltijds een ambtenaar te werven om de everzwijnenproblematiek te coördineren. We zoeken dus iemand. Als u dus niet meer wilt lachen, collega Tobback, en u voelt zich geroepen, dan zou u daar veel mensen een plezier mee doen, zeker in Limburg.

Minister, het valt inderdaad op hoe weinig gebruik gemaakt is van drones. Ik heb hier de bedragen die besteed zijn bij de twee firma's. Bij de ene is dat een derde, bij de andere is dat een achtste van het beschikbare krediet. De vraag is of u in de evaluatie die u hier aankondigt, niet alleen de wetenschappelijke inzichten meeneemt maar ook de communicatie, het bereik van de gebruiker. Kunnen we ook daar een tandje bij steken en de initiatieven wat meer bekendmaken? Men

heeft immers de ervaring van het gebruik nodig om tot een goede evaluatie te komen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u hebt het over het 'response team'. We zijn voorstander van die innovatieve technieken om zaken te verbeteren, en zeker voor het maïsseizoen is dat meegenomen. Hebt u ideeën om ook voor dat 'response team' de drones actief in te zetten? In Limburg vormen de everzwijnen wel degelijk een probleem en zouden er best wat minder mogen zijn dan nu. Kunt u die drones inzetten om dat 'response team' actief in te zetten zodat het aantal everzwijnen kan verminderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Zoals ik eerder al zei, zullen we dit project evalueren, zowel inzake werkzaamheid als inzake impact.

De middelen van het Jachtfonds geven wij zelf ook deels uit. Zoals u weet, heb ik uit dat budget extra natuurinspecteurs aangeworven, en dat was ook wel broodnodig. Een deel gaat ook naar projecten die uit de jachtsector komen. Alle projecten uit het Jachtfonds worden ook jaarlijks geëvalueerd. Hoe meer projecten, hoe beter.

Maar ik denk dat de oproep wel redelijk breed verspreid wordt. Ik zal zien wat we daar nog extra aan kunnen doen. Ook de jachtsector heeft natuurlijk een heel breed kanaal bij de doelgroep, waarin ze ook kunnen communiceren. Ik zal kijken wat we daar nog extra kunnen doen.

We moeten goed kijken waar we die drones, als de evaluatie eenmaal is gebeurd, gaan inzetten. Want drones gewoon gebruiken om de drones, dat is natuurlijk niet de bedoeling. Ik vind de suggestie met betrekking tot de everzwijnen wel goed, omdat dat wel een heel grote plaag is. Ik ga eens kijken of we dat op de een of andere manier kunnen meenemen in de bestrijding van de everzwijnen. We zijn daar samen met de provincie en de lokale besturen bezig aan wat bijkomende maatregelen. Ik zal de vraag op tafel leggen of bijvoorbeeld de techniek van de drone daartoe kan bijdragen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. We keken vooral uit naar de evaluatie van de actie en van het proefproject. We hopen dat de middelen vanuit het jachtfonds ook op een zo goed mogelijke manier kunnen worden aangewend.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de milieueffectrapportage – 4515 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, voor het zomerreces zei u dat tegen het begin van het volgende parlementair werkjaar, dus september 2021, de organisatie van het kenniscentrum milieueffectenrapportage (MER) zou worden klaargezet. Dat past in uw doelstelling om het omgevingsinstrumentarium te hervormen,

waarbij u streeft naar een vereenvoudigde en kwalitatieve milieueffectenrapportage. Ook de vergunningverlening wilt u hervormen. U zegt in uw beleidsnota daarvoor in 2020 te starten met een globale evaluatie van de werking van het Omgevingsvergunningsdecreet.

Nu is de context drastisch gewijzigd. De grootschalige vervuiling door 3M legt de zwaktepunten van het Vlaamse milieubeleid open en bloot. Groot is de verontwaardiging dat een bedrijf als 3M een eeuwigdurende vergunning krijgt zonder een voorafgaande milieueffectenrapportage – wel een MER-screening – en zonder onderzoek naar grensoverschrijdende effecten.

Minister, hoever staat u met de hervorming van de milieueffectenregelgeving? Is het kenniscentrum MER reeds opgestart? Welke onderzoeken zijn er momenteel gaande en wat zijn de resultaten daarvan? Wat zijn de volgende stappen dit jaar en volgend jaar? Zult u extra middelen en personeel aanwerven in het kader van de hervorming van de MER-regelgeving en de oprichting van het kenniscentrum MER?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, er wordt vandaag volop geschreven aan de nieuwe regelgeving voor de MER door een ambtelijk-politieke stuurgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de administratie en het kabinet. Er wordt daarbij op regelmatige tijdstippen overlegd met shareholders, zoals de MER-deskundigen en de MER-coördinatoren. Het kenniscentrum MER zal operationeel zijn vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe MER-regelgeving, gepland voor 1 januari 2023.

Ik heb al gelezen dat sommigen beweren dat ik met die hervorming heel de milieueffectenrapportage aan de kant wil zetten, maar dat is niet de bedoeling. De bedoeling is om vooral te focussen op de kerntaak, en dat is milieueffectenrapportage. In die zin zijn we aan het hervormen.

De doelstelling is om in het najaar het ontwerpdecreet rond te hebben. Nadien moeten de nodige uitvoeringsbesluiten aangepast worden. Daarnaast moeten in 2022 de noodzakelijke voorbereidingen getroffen worden om dan in 2023 operationeel te zijn met de nieuwe wetgeving, het kenniscentrum MER, inclusief een vernieuwd uitwisselingsplatform met actuele MER-methodologieën, digitale ondersteuning en een vernieuwd kwaliteitszorgsysteem met de betrokken actoren.

Simultaan met het schrijven van de nieuwe regelgeving wordt bekeken welke financiële middelen en fulltime-equivalenten (fte's) noodzakelijk zijn om de hervorming in de praktijk toe te laten passen en te laten operationaliseren. Deze oefening past ook in een globalere reorganisatie en kerntakenoefening binnen het departement Omgeving. Ik wil vandaag dus ook nog niet vooruitlopen op eventuele investeringsbeslissingen. Een aandachtspunt is dat men ook in de overgangsfase de hoge dossierdruk optimaal moet kunnen verwerken, naast het verder uitwerken en uitrollen van de nieuwe wetgeving en het kenniscentrum MER.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik heb daar nog een bijkomende vraag bij. De Vlaamse Regering heeft de Europese plan-MER-richtlijn niet correct omgezet. Het Europees Hof van Justitie oordeelde al in 2018 dat er een ruimere definitie nodig is voor plannen en programma's die aan een plan-MER en MER-screening worden onderworpen. Vorig minister Joke Schauvliege wist dat de verordeningen onwettig waren en wilde de uitspraak van concrete dossiers bij de Raad van State of de Raad voor Vergunningsbetwistingen afwachten. Nu is het gebeurd. Afgelopen zomer viel een belangrijk precedent. De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft een groot deel van het algemeen

bouwreglement van de stad Gent onwettig verklaard. Hoever staat u met de correcte omzetting van de richtlijn? Hoe zult u in de toekomst dergelijke incidenten vermijden?

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Eerder stelde collega Coenegrachts ook vragen omtrent deze materie. Gelet op de relevantie van dit thema, lijkt het mij opportuun om ook nu opnieuw aan te sluiten. Minister, ik vind het alleszins goed dat u dat kenniscentrum opzet en dat u die hervorming doorvoert. Het is belangrijk dat heel die MER-procedure haalbaarder wordt, ook voor de mensen van het Departement Omgeving zelf: taken en tijdsbesteding, herwaardering en dergelijke meer.

De recente rechtspraak waar collega Schauvliege naar verwijst, is de vorige keer ook al aan bod gekomen. Ik heb de indruk dat u daar toch alleszins mee bezig bent. Misschien kunt u inderdaad nog wat meer toelichting geven over de timing daaromtrent en de extra middelen die u daarvoor zult vrijmaken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, we zijn natuurlijk nog lang niet aan de eindconclusies van de commissie over 3M, maar ik denk dat één conclusie toch al heel duidelijk is. Als je eeuwigdurende vergunningen wilt afleveren – en ik heb er grote bedenkingen bij of het een verstandige zaak is om dat te doen – zul je in ieder geval zeer zorgvuldig vooraf moeten controleren of het goed is om die vergunning af te leveren, en aan welke voorwaarden. Dat is een evidentie die nogal voor zichzelf moet spreken. De evidente conclusie daaruit is dat er meer MER-onderzoek nodig is, en niet minder.

In die zin vond ik uw verwijzing naar de hoge dossierdruk en het feit dat de snelle afhandeling gegarandeerd moet blijven, een beetje verontrustend. Want daar volgt maar één simpele conclusie uit, en dat is dat u meer mensen, meer middelen en meer inspanningen nodig hebt om die grondigere MER-onderzoeken te doen. Ofwel moeten we stoppen met eeuwigdurende vergunningen af te leveren. Dat is misschien een nog nuttigere conclusie. Een van de twee had ik u toch graag wat luider en duidelijker horen zeggen, want ik heb de indruk dat u er nogal rondfietst op dit ogenblik, met alle sympathie.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik ben er inderdaad misschien aan het rondfietsen, collega Tobback, omdat we nog volle bak bezig zijn met de nieuwe regelgeving. Er zijn op dit moment nog geen knopen doorgehakt. Ik wil daar ook nog niet op vooruitlopen. Wij zijn binnen het Departement Omgeving ook een globale oefening aan het maken. Dat is een departement met meer dan duizend medewerkers. Ik vind het belangrijk dat we al die medewerkers goed inzetten. Er is ook een kerntaken-oefening lopende binnen dat departement. We hebben binnen de dienst handhaving bijvoorbeeld ook een audit lopen. Alles zal dus wat bijeenkomen, om dan te kijken welke afdelingen bijvoorbeeld extra versterking nodig hebben en of er misschien zaken en taken zijn die niet meer tot onze bevoegdheid horen. Ik wil daar nog even op wachten.

Ik heb heel duidelijk gezegd dat de focus van de MER-regelgeving het effect op milieu is. Dat moet de hoofdtaak en de focus zijn. Het is daarrond dat we de stenen zullen bouwen, rond de nieuwe wetgeving en het kenniscentrum MER, waar we natuurlijk ook digitale ondersteuning bij zullen hebben.

Wat betreft de rechtspraak van het Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof, collega Schauvliege, denk ik dat het niet meer dan normaal is dat we daar ook

rekening mee houden. Dat is de evidentie zelve. Je kunt ook niet wegstappen van die recente rechtspraak. Dat wordt dus meegenomen.

Collega De Coninck, ik heb aangegeven dat het de bedoeling is dat we op 1 januari 2023 gaan starten. En qua investeringen ga ik nog niet vooruitlopen op de oefening.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, net als in het debat over de September-verklaring belooft u opnieuw dat u uw administratie zult herorganiseren. Sta mij toe dat ik dat nogal een magere belofte vind. Ik heb ook de Vlaamse Brede Heroverweging gelezen voor het Departement Omgeving en gezien dat daar nog gigantisch veel opdrachten op de plank liggen, opdrachten die we met Vlaanderen niet voldoen. Ik kan me dus niet voorstellen dat die duizend mensen nu met hun vingers zitten te draaien en niet keihard aan de slag zijn. *(Opmerkingen van minister Demir)*

Ik zeg niet dat u dat gezegd hebt, maar ik kan me niet voorstellen dat die mensen niet keihard werken, zeker gelet op de opdracht die nog op de plank ligt. Een daadkrachtig milieubeleid staat of valt met voldoende personeel om de wetgeving uit te voeren, op te volgen, te controleren en bij te sturen. Ik vind het dan ook jammer dat u hier niet het engagement neemt om ook die administratie te gaan versterken. Want met alleen reorganiseren – de zoveelste reorganisatiegolf – zal het niet lukken.

Minister Zuhail Demir: Ik ben bereid om te luisteren. Hoe zou u het doen? Zeg het maar.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, wat u nu zegt, is dat u een beetje gaat reorganiseren. *(Opmerkingen van minister Demir)*

Uit alles wat wij zien in de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS, blijkt dat daar volk en middelen te kort zijn om de opdrachten te vervullen. Uit die heroverweging blijkt dat ook. U zult er dus niet komen met alleen maar een beetje te herorganiseren. *(Opmerkingen van minister Demir)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Programmatische Aanpak Stikstof – 4516 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, bij de goedkeuring van de Europese natuurdoelen in 2014 ging onmiddellijk een overgangperiode voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) van start. Er werd duidelijk afgesproken dat voor 2019 een definitieve PAS zou worden uitgewerkt.

Op woensdag 6 januari 2021 kondigde u in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement aan dat u voor de zomer van 2021 een definitieve PAS-regeling zou voorleggen aan het Vlaams Parlement. U zou daarvoor een dienst Stikstof oprichten met mensen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en het Departement Omgeving. En u zou ook beleids-overschrijdend werken met Mobiliteit, Landbouw en Economie. Ik citeer u letterlijk:

“Wat gaan we doen in de komende maanden? Voor het zomerreces wil ik met een definitieve PAS-regeling eindigen. Als we willen voorkomen dat er een of ander arrest komt neergedwarreld vanuit een bepaalde instantie, dan wil dat zeggen dat we een definitieve PAS moeten hebben, die ook de Europese toets weerstaat.”

Op 21 januari legde u een mededeling aan de Vlaamse Regering voor waarbij u het expertenpanel voorstelde en een doorkijk naar de vervolgstappen schetste. Op 2 februari gaf u in de commissie Leefmilieu het volgende aan: “Ik denk dat het duidelijk is dat ik voor de zomer met een ontwerp-PAS wil komen. De timing is dus glashelder: voor de zomer een ontwerp van definitieve PAS. Voor we dit voorleggen aan de Vlaamse Regering, gaat de MER ook in openbaar onderzoek moeten gaan.” Intussen lanceerde u in het voorjaar, op 2 mei, een voorlopige regeling, de zogenaamde voorlopige instructie.

De vakantieperiode is voorbij, maar een ontwerp-PAS werd nog niet aangekondigd. Ook het openbaar onderzoek voor het MER is niet voor de zomer georganiseerd. Ik wil u dan ook de volgende vragen stellen, minister. Wat is de stand van zaken van de opmaak van de definitieve PAS-regeling? Wanneer krijgen we een ontwerp te zien? Wanneer is het openbaar onderzoek voor de MER voorzien? Wat is de oorzaak van de vertraging? U stelde in het antwoord op mijn schriftelijke vraag dat verschillende scenario's werden verkend in het kader van de vereiste bijstelling van het PAS-programma. Gelieve duiding te geven bij de verschillende verkende scenario's.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Schauvliege, zoals u weet, is er al een dienst PAS, waar verschillende administraties in zitten. U weet ook dat er een PAS-expertenpanel is. U weet ook dat we met de verschillende stakeholders heel vaak bijeenkomen. U weet ook dat we er heel veel tijd in hebben gestopt om een vergunningenstop in Vlaanderen te weigeren, door die ministeriële instructie. Maar het is natuurlijk typisch Groen om hier opnieuw met dat vingertje te staan. Maar geen probleem, ik houd van dat groene vingertje, net zoals de Vlamingen van dat groene vingertje van Groen houden.

We hadden een tiental emissiereductiescenario's. Aan de hand van die scenario's hebben we voor de zomer beslist dat er eigenlijk nog een aantal bijkomende scenario's zouden moeten worden onderzocht, om de oefening echt grondig en zorgvuldig te doen. En het is niet dat heel veel mensen bij het Vlaamse Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO) die reducties kunnen doen. Een aantal mensen waren ook op vakantie enzovoort. Alle begrip voor medewerkers die het afgelopen jaar heel hard hebben gewerkt en die dan wat vakantie opnemen. Het ging niet sneller. Dan heb ik gezegd dat we die bijkomende scenario's zouden doen, wel rekening houdend met de vakanties die daar gepland zijn. In die zin hebben we die anderhalve zomermaand dus wel wat verloren.

In het plan-MER wordt ingegaan op de verschillende scenario's die zijn verkend. De verschillende scenario's onderzoeken ook de generieke maatregelen versus de meer gebiedsspecifieke ingrepen en combinaties van de twee. Momenteel worden middenveldorganisaties op de hoogte gehouden, zodat zij in het proces richting definitief PAS-kader hun inbreng kunnen geven. Tijdens het openbaar onderzoek krijgt iedereen ook de kans tot inspraak.

Ik denk dat we in heel de oefening rond stikstof, na het stikstofarrest, dan de instructie en dan onmiddellijk de scenario's, geen enkele kans hebben laten liggen, noch ik, noch de dienst Stikstof, noch het PAS-panel, noch de stakeholders, om daarmee aan de slag te gaan. Zoals de minister-president heeft gezegd, zouden we graag eind dit jaar de oefening rond hebben. Ik wil ze ook grondig en zorgvuldig doen. Er is een provisie aangelegd. Uiteraard is dat maar een provisie. Het is een

oefening waarvan ik ook vind dat het definitieve kader niet voor één of vijf of tien jaar moet zijn. We moeten een definitief kader maken voor het liefst zo lang mogelijk, twintig of dertig jaar, zodat er eindelijk ook rechtszekerheid is in Vlaanderen, niet alleen voor landbouwers, maar ook voor alle andere sectoren, de industrie enzovoort. Dat er bijkomende scenario's moesten worden berekend en onderzocht, is dus niet meer dan logisch, terwijl je eigenlijk al heel wat scenario's hebt die worden onderzocht. De gesprekken in de regering lopen al. Er is al hard gewerkt. De knopen zullen worden doorgehakt, en ondertussen zal het openbaar onderzoek ook lopen.

De vraag was dan ook of we de scenario's die al onderzocht zijn, ook al in openbaar onderzoek gaan steken, of dat we gaan wachten tot de bijkomende scenario's ook allemaal onderzocht waren. Het is een keuze geweest om alles ineens in openbaar onderzoek te steken, en parallel daarmee natuurlijk ook de stakeholders, de middenveldorganisaties, de dienst Stikstof en het PAS-panel daarbij te betrekken. Ik kan alleen maar zeggen dat het een zeer zware oefening is. Ik zal enorm tevreden zijn voor de welvaart van Vlaanderen als we op een klein jaartje tijd de knoop kunnen doorhakken in dit belangrijke dossier.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik heb nog de volgende vraag. Bij de Septemberverklaring werd ook gezegd dat er inzake stikstof een provisie werd aangelegd van 100 miljoen euro om in het bijzonder de landbouw bij te staan in de transitie. In de Vlaamse Brede Heroverweging heb ik gelezen dat er minstens 200 miljoen euro per jaar nodig is om die transitie te kunnen maken. Begrijp ik goed dat die 100 miljoen euro het totaalbedrag is voor de hele legislatuur of komen daar nog budgetten bij?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik heb een punctuele vraag. We weten dat het inderdaad een complex dossier is, en dat iedereen inderdaad op vooruitgang zit te wachten, zeker de mensen die vandaag geconfronteerd worden met de vergunningsvragen. Ik denk dat vooral die bedrijfsvoeringen vooruitzicht willen, en willen weten waar ze aan toe zijn. Ik denk dat de scenario's nu ook zeer duidelijk gekend zijn, dus ik denk dat we verplicht zijn om snel voortgang te kunnen realiseren in dit dossier. Maar dat moet dan op basis van correcte cijfers, correcte gegevens zijn, zodat we niemand bij wijze van spreken achteraf moeten zeggen dat het misschien toch te streng was, of te smal, of te breed. We hebben in onze omgeving en in de buurlanden waar vaak naar gekeken wordt, al een aantal keren gezien dat dat daar wel gebeurt. En ik denk dat we dat te allen tijde moeten vermijden, want dat is niet oké.

Minister, wat de timing betreft maak ik me wel een beetje zorgen. U geeft aan dat u het engagement wilt aangaan om dat tegen het einde van het jaar te kunnen realiseren. Maar we zitten natuurlijk met bedrijven wier vergunning ten einde loop. In het richtsnoer hebt u voorzien dat de vergunning verlengd kan worden tot maximaal 31 december 2022. Nu, het Omgevingsvergunningsdecreet bepaalt ook dat een nieuwe aanvraag minstens twaalf maanden voor die einddatum moet worden aangevraagd, wil men effectief verder kunnen exploiteren, in afwachting van een definitieve beslissing van die aanvraag.

U merkt dat dat allemaal heel krap en op elkaar zit. Mijn vraag is in dezen heel duidelijk: conform het richtsnoer worden loutere verlengingen van de vergunningen maar toegestaan tot 31 december 2022. Bedrijven die dat hebben gedaan twaalf maanden voor het einde van hun vergunning, dus voor 31 december van dit jaar, kunnen opnieuw verlengingen aanvragen om te kunnen blijven exploiteren. Ze moeten ook de tijd hebben om het dossier samen te stellen en in te dienen.

Minister, ik stel dan ook de vraag of we hier geen initiatief moeten nemen om die bedrijven toch een oplossing te bieden? Of kan een decretaal initiatief daar eventueel wat ademruimte geven, zodat we ook de ruimte hebben om de regelgeving aan te passen? Anderzijds kan dan ook de rechtszekerheid gegarandeerd blijven.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik wil me aansluiten bij wat collega Rombouts heeft gezegd. Het bedrag dat u aangeeft, is daar bijvoorbeeld ook een warme sanering bij inbegrepen? *(Opmerkingen van mevrouw Rombouts)*

Is dat eventueel inbegrepen? Het is niet dat dat de beste oplossing is, maar er zullen misschien toch wel mensen zijn die daarvoor kiezen. Daarom stel ik de vraag of dat bedrag dan voldoende is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wat de Septemberverklaring betreft, maar ook de begroting: het woord 'provisie' zegt het zelf, denk ik. Ik spreek toch geen latijn in deze commissie, denk ik. Mevrouw Schauvliege, u bent verstandig genoeg om te begrijpen wat het woord provisie betekent. Dat is 100 miljoen euro, en dat is zowel voor de bevoegdheden van minister Crevits – ik denk bijvoorbeeld ook aan innovatie, ammoniakemissievrije stallen, noem maar op – als voor mijn bevoegdheden. Ik denk bijvoorbeeld aan de rode bedrijven. Dat zal voor de beide domeinen zijn.

Maar dat is niet het bedrag dat al afgeklopt is. Dat is maar een provisie. Maar daar zullen dan beslissingen worden genomen over hoe we dat doen met die rode bedrijven. In de zomer hebben we ze ook allemaal een voor een afgebeld, om te zien of ze nu al daartoe bereid zijn. Nu is dat nog vrijwillig, dus nu kunnen we ze natuurlijk niet dwingen. Maar zodra alle scenario's duidelijk op tafel liggen zal er ook een beslissing vallen rond de rode bedrijven. We zullen de oefening maken, en dan zullen we bekijken hoeveel dat zal kosten.

Maar ik vond het wel belangrijk, net als collega Crevits, dat er in de Septemberverklaring en de begroting toch al sprake was van een provisie. Stel dat we dat niet hadden opgenomen, dan hadden jullie weer allemaal gezegd dat er niets in staat – 'dat kan toch niet?' Dat is de reden geweest waarom daar een provisie van 100 miljoen euro voorzien is. We zullen kijken welke maatregelen we zoal moeten nemen, ook flankerend, om dat te bekostigen.

Wat de problematiek van collega Rombouts betreft: ik ben mij bewust van het probleem. Ik ga mij niet uitspreken over de vorm waarin we dat allemaal moeten doen. Maar in het definitief kader zullen we natuurlijk ook over overgangsmaatregelen beslissen. Ik denk dat dat de logica zelf is.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Het is een lastige dag, geloof ik, minister. *(Opmerkingen van minister Demir)*

Wat de PAS betreft is het heel duidelijk dat iedereen zit te wachten op een definitieve regeling. Dat is heel belangrijk voor de rechtszekerheid van zowat iedereen in Vlaanderen. Dus ik wil er toch nog eens op aandringen om hier spoed achter te zetten.

Ik maak mij wel zorgen over het feit dat dat MER nog niet in openbaar onderzoek is geweest. Ik hoop dat dat niet betekent dat dit een vertraging met zich meebrengt, want zolang die regeling niet definitief is, zal die discussie hierover blijven.

Ik roep u dus op om daar echt stappen in vooruit te zetten, en die deadline die vooropgesteld is en die u al meerdere keren hebt herhaald, ook te behalen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afleveren van attesten door het Departement Omgeving aan 3M – 4529 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik stel deze vraag in opvolging van een schriftelijke vraag die ik al stelde, in het kader van welke subsidies er in het verleden werden toegekend, onder andere aan 3M in Zwijndrecht. Maar die zijn met andere woorden ook toegankelijk voor andere bedrijven.

Minister, daaruit is gebleken dat u zelf geen subsidies gegeven hebt als minister van Omgeving, maar dat het bedrijf wel van een federaal belastingvoordeel kon genieten, gebruik makend van de regeling verhoogde investeringsaftrek of belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling.

Als voorwaarde om daarvan gebruik te kunnen maken geldt dat de bevoegde gewestregering een attest moet afleveren waaruit blijkt dat deze nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën geen negatief effecten hebben op de leef-omgeving, of dit zoveel mogelijk beogen te beperken. Met de wetenschap die we vandaag hebben is dat natuurlijk raar om lezen, of ik vond dat zelf toch een raar antwoord. Maar ik zeg ook heel duidelijk 'met de wetenschap van vandaag'.

Voor het Vlaamse Gewest is het Departement Omgeving bevoegd voor de beoordeling van het milieuaspect van de nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën en voor de beslissing over de toekenning van het attest. 3M heeft in het verleden dus een aantal van die attesten ontvangen, en ik had u daar graag enkele vragen over gesteld.

Hoe beoordeelt het Departement Omgeving deze aanvragen? Wordt er een evaluatie gemaakt op installatieniveau of bedrijfsniveau? Door wie en hoe wordt er een correcte beoordeling gemaakt van de impact op de omgeving?

Waren historische en/of lopende bodemsaneringsprojecten bij 3M een parameter in deze beoordeling? Wordt dit standaard in de beoordeling van dergelijke dossiers meegenomen of niet?

Worden historische milieu-inbreuken en eventuele handhavingsmaatregelen in overweging genomen bij het beoordelen van deze aanvragen bij 3M? Wordt dit standaard in de beoordeling van dergelijke dossiers meegenomen – dus ook in andere dossiers? Is dat standaard voorzien of niet?

Na 2016 zijn er geen attesten meer afgeleverd. Is dat omdat er geen aanvragen meer gebeurd zijn of omdat de attesten niet goedgekeurd werden en waarom werden ze dan eventueel afgekeurd?

Zijn er reden om te vermoeden dat er onregelmatigheden zijn gebeurd waardoor er een onrechtmatig belastingvoordeel werd bekomen? Welke acties onderneemt u om dit eventueel recht te zetten indien dit zo zou zijn geweest?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het departement baseert zich bij de beoordeling op de informatie aangeleverd door het bedrijf. Bij de beoordeling van het dossier wordt er geen advies gevraagd aan andere instanties binnen en buiten het departement. In het verleden gebeurde het soms dat een bedrijf zijn dossier kwam toelichten of dat de dossierbehandelaar ter plaatse ging om meer duidelijkheid te krijgen over het ingediende dossier. Het is de federale regelgeving die het kader biedt bij deze attesten.

In het verleden heeft het departement het initiatief genomen om op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu de aanpassing van de onvolkomen federale milieuvriendelijkheidsvoorwaarde zoals geformuleerd in artikel 69 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen te agenderen. Het voorstel toen was om de bestaande formulering te vervangen door 'met een duidelijk en aantoonbaar positief effect op het leefmilieu ten opzichte van bestaande producten en technologieën'. Dit heeft echter tot op heden nog niet tot een aanpassing geleid. Ik zal dit opnieuw aankaarten bij de bevoegde collega van de Federale Regering. U weet dat het attest in 2016 werd toegekend door de toenmalige minister van Milieu, mevrouw Dua van Groen. 3M diende nadien geen nieuwe aanvragen meer in. *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat de dossiers uit het verleden betreft, leid ik uit uw antwoord af dat u ervan uitgaat dat de beoordeling op een correcte manier zou zijn gebeurd. Ik begrijp wel dat u aangeeft dat men zich baseert op de informatie die het bedrijf aanlevert en dat de informatie aanwezig is binnen het departement. Mag ik daaruit afleiden dat binnen het departement ook de informatie van de OVAM-administratie, handhaving enzovoort zit of wordt die gescheiden? Dat is me niet helemaal duidelijk. Wordt dit mee in overweging genomen?

U geeft ook aan dat in het verleden op federaal niveau al eens zou zijn gereageerd omdat dit een nogal ruime formulering is. Is dat dan een interpretatie? Zou u ons de informatie kunnen bezorgen hoe dat dan precies is geformuleerd en hoe in het verleden is aangekaart dat dit zou moeten worden aangepast? Ik vraag me gewoon af of het effectief het federale niveau is dat heel eng bepaalt hoe het departement het moet toekennen of is er ruimte om dat zelf te definiëren? Dat wordt me niet helemaal duidelijk uit uw antwoord.

U weet dat dit vandaag een knelpunt is. De maatregel bestaat vandaag nog en kan dus dagelijks worden toegepast. Het gaat om een delegatie aan het departement dat dit volledig autonoom doet. Dat is intussen ook hun opdracht want dat is intussen gedelegeerd naar het departement zelf. Weet u hoe het departement daar vandaag mee omgaat wetende dat zij moeite hebben met de interpretatie, maar het attest wel moeten afleveren? Is daar een standstill ingebouwd of bestaat tijdelijk de mogelijkheid om iets niet af te leveren? Hoe gaat het departement daar vandaag mee om om te vermijden dat we problematische attesten zouden afleveren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Rombouts, zoals ik eerder heb gezegd, baseert het departement zich bij de beoordeling op de informatie die wordt aangeleverd door het bedrijf. Bij de beoordeling van het dossier wordt er geen advies gevraagd aan andere instanties binnen en buiten het departement. De federale regelgeving die het kader biedt bij deze attesten, bepaalt dat nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën die voorwerp zijn van onderzoek en ontwikkeling geen negatief effect mogen hebben op het milieu of het negatief effect op het leefmilieu zoveel mogelijk beogen te beperken.

Het federaal kader om belastingvoordeel te bieden, beperkt zich daartoe en dus is er geen evaluatie op bedrijfsniveau. Historische of lopende bodemsaneringsprojecten, historische milieu-inbreuken of handhavingsmaatregelen werden in de beoordeling niet meegenomen. Binnenkort zullen we wel een centraal sanctieregister hebben waar milieu-inbreuken in zullen staan. We moeten dan een soort van uittreksel nemen van een bedrijf om na te gaan welke milieu-inbreuken zijn gebeurd en dat alsnog toevoegen aan het dossier dat naar de federale collega's gaat.

Daarnaast vind ik ook wel dat we de formulering moeten aanpassen. Dat is tot op heden niet gelukt maar ik zal een initiatief nemen om met de collega's van de Federale Regering te bekijken of we dat bewuste artikel 69 niet beter kunnen formuleren. Nu is die formulering zeer ruim: geen effect hebben op het leefmilieu of het negatief effect op het leefmilieu zoveel mogelijk beogen te beperken. Het volstaat met andere woorden om aan te tonen dat ontwikkelde producten of toekomstgerichte technologieën geen effect hebben op het leefmilieu of geen negatief effect hebben. Het beoogde resultaat moet volgens mij vooral zijn om het leefmilieu te verbeteren. In die zin zal ik sowieso contact opnemen met de federale collega's.

Tot op heden werd niets toegevoegd van het een of ander departement maar aangezien we binnenkort dat centraal sanctieregister hebben, ben ik van mening dat die informatie als bijlage kan worden toegevoegd. Een bedrijf dat al veel milieu-inbreuken heeft gepleegd, afhankelijk van de ernst daarvan, mag een dergelijk voordeel immers absoluut niet krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. Ik denk dat het goed is dat we toch een aantal bijkomende zaken nader bekijken. Ik hoop dat u voor wat vandaag kan worden afgeleverd, de nodige bewarende maatregelen neemt zodat geen foute beslissingen kunnen worden genomen.

U zegt dat, zodra we over dat sanctieregister beschikken, informatie kan worden gedeeld. Wanneer men vindt dat men zelf onvoldoende oordeelkundig kan beslissen over dergelijke vragen, lijkt het me belangrijk dat de nodige adviezen moeten worden ingewonnen. Ik denk dat dit zo ruim mogelijk moet worden bekeken, ook voor de toekomst. Ongeacht of dit het gevolg is van overtredingen of andere beoordelingen, moet dit zo ruim mogelijk kunnen worden bekeken, eventueel met ondersteuning van derden.

Wat 3M en de productie betreft, mag er geen negatief effect zijn op de omgeving, wat een zeer ruime omschrijving is, maar voor mij is het wel heel duidelijk dat men op dat moment heeft geoordeeld dat het met de kennis van toen niet werd beschouwd als zijnde problematisch voor de omgeving. Ik denk dat dit overeenkomt met de wetenschappelijke kennis en de vooruitgang in dat tijdskader.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de regelgeving rond de afvoer van puin over het water – 4561 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, ik weet niet of u de afgelopen jaren in Gent bent geweest. Wanneer u daar met Gentenaars hebt gesproken, hebt u het mogelijk gehad over het lelijkste gebouw van Gent. Daar is altijd wat discussie over maar

een van de lelijkste gebouwen was de Belgacomtoren. Begin dit jaar is men, gelukkig, gestart met de afbraak daarvan. Daarbij moet in totaal 125.000 ton afval worden afgevoerd.

De stad Gent heeft samengewerkt met De Vlaamse Waterweg en heeft gekozen voor een milieuvriendelijke oplossing om het bouwafval zoveel mogelijk over het water af te voeren. Deze afvoer over het water is niet alleen beter voor het milieu, maar ook veiliger voor de buurt. We zitten daar in het hart van Gent met een aantal middelbare en lagere scholen in de buurt. Wanneer dat afval niet via de weg met vrachtwagens moet worden vervoerd, is dat een enorme ontlasting voor de buurt. Het gaat om duizenden vrachtwagenritten die op die manier worden vermeden.

Om de hele logistiek voor de afvoer van bouw materiaal over het water te regelen, is onder meer gebaggerd door De Vlaamse Waterweg. De afvoer van 100.000 ton grond kon per boot gebeuren maar de afvoer van 25.000 ton steenpuin, er wordt soms ook gesproken over 30.000 ton, over het water bleek wettelijk niet mogelijk. Het probleem is dat het steenpuin de boten kan beschadigen en dat het dus eigenlijk eerst moet worden vernalen. Daarvoor is een soort breekinstallatie, een betonbreker, nodig. Maar daarvoor is een vergunning nodig die de provincie heeft geweigerd omdat de geluidsnormen voor zulke brekers zeer strikt zijn in een dichtbevolkt gebied.

Het stadsbestuur en ook ikzelf betreuren dat de afvoer van het puin niet via het water kan, gewoon omdat het afval niet op de juiste manier in die boten kan worden gebracht, en dat nu wordt geopteerd om een drieduizendtal vrachtwagens in te zetten om dat afval weg te krijgen. Het feit dat dit gebeurt in een school-omgeving in het centrum van de stad, maakt het er niet eenvoudiger op. Sommigen beweren ook dat drieduizend vrachtwagens misschien wel meer lawaai maken dan een betonbreker.

Minister, ik vermoed dat uw administratie de vraag heeft gekregen om na te gaan of er iets kan worden geregeld voor een vergunning met een betonbreker. Heeft zij toevallig een praktische oplossing kunnen vinden voor de afvoer van dat puin? Waaruit bestaat die eventuele oplossing? Wanneer kan de afvoer eventueel van start gaan en beëindigd worden?

Overweegt u om generieke of misschien zelfs specifieke maatregelen te nemen om in soortgelijke omstandigheden niet met deze problemen te worden geconfronteerd, en afvoer via het water mogelijk te maken wanneer dat de meest milieuvriendelijke en bovendien veiligste optie is?

Moeten de geluidsnormen voor betonbrekers niet geëvalueerd en eventueel aangepast worden? Op welke termijn zou dit kunnen worden gerealiseerd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik ben recent niet in meer in Gent geweest, ik zal er dringend eens naartoe moeten gaan. In elk geval ben ook ik van mening dat we meer moeten inzetten op vervoer via het water, waar mogelijk, om meer vrachtwagens van de weg te halen. Op die manier zorgen we voor minder uitstoot en een veiliger omgeving.

Het is perfect mogelijk om het puin van de vergunde sloopwerken af te voeren, en het is aan de initiatiefnemer om te kiezen om dit via de weg of via het water te doen. Ik heb begrepen dat de stad Gent samen met De Vlaamse Waterweg een akkoord heeft om dit via het water te doen.

De discussie gaat blijkbaar over hoe groot de brokstukken moeten zijn. Mij lijkt alvast transport via het water meer mogelijkheden te bieden om grotere

brokstukken te vervoeren dan via de weg. Nochtans heb ik begrepen dat men de brokstukken eerst op de werf zelf wil breken en zeven, vooraleer ze per schip te vervoeren. Daarvoor is inderdaad een milieuvergunning voor een tijdelijke breekinstallatie vereist. Al in januari 2020 heeft het stadsbestuur van Gent zijn bedenkingen geuit over de vergunbaarheid, gezien de geluidsoverlast die daarmee gepaard zou gaan in deze woonomgeving. De stad vroeg ook een akoestische studie en milderende maatregelen. Uiteindelijk werd een aanvraag ingediend, maar deze werd, na negatief advies van het stadsbestuur, geweigerd door de provincie, net ten gevolge van de geluidsoverlast. Ook de omgevingsvergunningscommissie heeft het stadsbestuur negatief geadviseerd.

Er zijn twee mogelijke pistes. Ofwel wordt er een vergunning aangevraagd in afwijking van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). Dat is niet gebeurd, ondanks het feit dat dit al maanden geleden werd aangegeven. Ofwel wordt het puin via grotere brokken afgevoerd, zonder het eerst te breken.

Op een recent overleg waar de gouverneur, het kabinet-Watteeuw, de provinciale diensten, De Vlaamse Waterweg, ons kabinet en het kabinet van minister Peeters aanwezig waren, werd ook duidelijk gewezen op die tweede mogelijkheid, namelijk het vervoer van grote puinbrokken via het water. Ik zie niet in waarom dit niet kan. Als het op een vrachtwagen kan, kan het toch ook op een schip? Ik begrijp het dus niet zo goed.

In elk geval hoop ik dat uw vraag niet ingegeven is vanuit de wens om eventjes de VLAREM- en milieuwetgeving opzij te zetten voor dit ene project. Dat is niet de bedoeling want de VLAREM-wetgeving is er net om mens en milieu te beschermen. Ik stel vast dat het schepencollege en de deputatie terecht een weigering hebben gegeven om op die locatie een breekinstallatie te installeren. Ik vind dat goed maar ik begrijp niet waarom men die grote brokken puin niet kan vervoeren zonder ze eerst te breken.

Ik kom tot uw tweede vraag. Zoals ik net zei, ligt het niet aan de regelgeving, noch aan de beleidsuitvoering. Noch het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA), noch het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO), noch VLAREM omvatten bepalingen die het vervoer van steenpuin langs de waterweg verhinderen. Bij ambtshalve sanering bekijkt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bovendien zelf altijd de mogelijkheden voor vervoer over water.

Op basis van de voordelen die u opsomde, zet ik hier dan ook op in via het project Distribouw dat de aan- en afvoer van bouwmaterialen en afvalstromen via water faciliteert.

Ik kom tot uw derde vraag. VLAREM biedt vandaag reeds een uitzondering op de geluidsnormen voor breekinstallaties. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om afvalstoffen waarvan minstens 50 percent ter plaatste opnieuw gebruikt kan worden. Zo zetten we in op een circulair verhaal.

Mijn administratie heeft inmiddels een onderzoek laten uitvoeren om de wetgeving waar mogelijk aan te passen, zodat in heel weloverwogen gevallen breekinstallaties mogelijk zijn, uiteraard altijd met de nodige aandacht voor mens en milieu. De teksten zijn hiervan in voorbereiding en de omzetting in VLAREM wordt gestart in 2022.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben enerzijds tevreden om vast te stellen dat u voorstander bent van vervoer van afval over het water. Dat is niet altijd mogelijk. Niet elke werf is gelegen aan een waterloop waar

ook grote schepen kunnen varen. Wanneer die mogelijkheid wel bestaat, moeten we die ten volle kunnen benutten, denk ik alvast.

Dank u ook om te schetsen wat de mogelijkheden zijn en om aan te geven dat er rond het circulaire verhaal weloverwogen keuzes kunnen worden gemaakt. Voor alle duidelijkheid, het is nooit de bedoeling om op basis van één dossier een regelgeving aan te passen, maar een aantal concrete dossiers kunnen er wel voor zorgen dat je gaat nadenken of die regelgeving nog conform is aan de eisen die we stellen. Uit uw antwoord heb ik afgeleid dat uw kabinet en u oordelen dat dit vandaag het geval is.

Ik zal de inzichten van vandaag zeker meenemen richting de gemeenteraad in Gent. Hoe ik het heb begrepen, is dat je dit moet doen met een onderhandeling tussen enerzijds de uitvoerder en anderzijds het stadsbestuur dat een aantal wensen daarrond heeft. Ook de kostprijs is een afweging. Ik denk dat een aantal facetten, waaronder verkeersveiligheid, mee in de schaal mogen worden gelegd.

Ik heb geen bijkomende vragen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik stel me toch vragen. Ik ken de problematiek want ik ben er ook al op aangesproken door collega's uit het Gentse. Het is mij een mysterie waarom bepaalde brokstukken niet in een boot van meer dan 100 meter zouden passen maar wel in een vrachtwagen van 12 meter lengte, de standaardmaat van een container. Ik vind het vrij mysterieus waarom die allemaal tot klein gruis zouden moeten worden vermalen voor ze in een binnenschip kunnen. Mijn aanvoelen is dat dit inderdaad een discussie is over geld en dat het transport van grotere stukken per schip over het water waarschijnlijk duurder is.

Minister, ik ben geen pleitbezorger voor het toelaten van veel lokale breekwerven want die geven niet alleen geluidsoverlast maar ook een fijnstofproblematiek en andere gezondheidseffecten. Het is dus maar zeer de vraag hoe men ze tegen elkaar moet afwegen. Misschien moet men wel afwegen of er voldoende manieren zijn om de meerkosten van een transport per schip te compenseren zodat het wel een concurrentieel pakket begint te worden, of in ieder geval een aantal verplichtingen opleggen die het dan dwingend maken om dat te doen. Ik denk immers dat we er allemaal voorstander van zijn dat het over het water zou gaan waar het mogelijk is. Ik denk dat in dit geval de barrière niet VLAREM is. Ik vrees dat de barrière voornamelijk de kostprijs is en dat we moeten kijken hoe dat kan worden opgelost.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Om technische redenen denk ik dat daar toch een probleem is. Uiteraard zal het wel iets te maken hebben met de kostprijs maar als er grotere stukken beladen worden in een vrachtwagen, staan daar een stuk of tien banden onder, links en rechts. Maar als je in een boot rechts meer laadt dan links, waar gaat die dan naartoe, denk je? Die kantelt. Men moet de stukken zo klein maken dat wanneer men een boot laadt, die evenwichtig geladen is. Uiteraard zal de kostprijs daarbij te pas komen, maar daar is wel een technische reden voor.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik ben natuurlijk niet zo'n specialist, maar als men brokken niet goed stapelt in een vrachtwagen, dan kan die toch ook kantelen. Er moeten toch bepaalde technieken bestaan om dat op te stapelen, of dat nu in een boot is of in een vrachtwagen.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Een vrachtwagen is 18 meter lang en 2 meter breed. Een boot is 40 of 50 meter lang. Daar kan veel meer gewicht in.

Minister Zuhal Demir: Het is dan afhankelijk van de boot die men nodig heeft. Mijnheer Pieters, ik denk dat uw uitleg gewoon niet klopt, gewoon vanuit het gezond verstand. Ik denk inderdaad, zoals collega Tobback aangeeft, dat grote brokken perfect op een boot kunnen, maar dat het een kwestie is van geld. Ik heb begrepen dat De Vlaamse Waterweg wel onderzoekt wat er allemaal mogelijk is. Wij zitten in die werkgroep en volgen dat op. De vraag is natuurlijk of de Vlaamse overheid die kosten voor zich moet nemen. Het is goed dat De Vlaamse Waterweg dat aan het bekijken is.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, collega's, voor de aanvullingen. Ik vind het opvallend dat over de belading van het schip zelden wordt gesproken. Er wordt wel gesproken over de beschadiging aan een schip. Daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Als een groot brokstuk een container beschadigt, dan is de kans dat je niet meer verder kunt rijden, kleiner dan wanneer een schip wordt beschadigd. Het vergt alleszins wat meer onderzoek want de materialen die gebruikt worden om dat te bouwen, kunnen natuurlijk ook wel tegen een stootje.

Ik ga er verder mee aan de slag. Dank voor de insteken. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het federale verbod op een aantal kunststofproducten voor eenmalig gebruik – 4622 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): De federale ministerraad van 17 september 2021 heeft het KB betreffende producten voor eenmalig gebruik en ter bevordering van herbruikbare producten goedgekeurd. Dit KB strekt ertoe om het op de markt brengen van wegwerpproducten geleidelijk aan te verbieden. Daar zijn een aantal Europese richtlijnen voor uitgevaardigd.

Concreet komt er vanuit het federale niveau dus plots een verbod op het op de markt brengen van lichte plastic draagtassen met handvatten, weliswaar met een aantal specifieke uitzonderingen. De sector krijgt een termijn van een jaar na de bekendmaking van het KB om zich aan de nieuwe regelgeving aan te passen.

Er komt verder eveneens, maar wel met onmiddellijke ingang tien dagen na de bekendmaking van het KB, een verbod op het op de markt brengen van nog een aantal specifieke producten voor eenmalig gebruik.

Tot slot worden een aantal kunststofproducten voor eenmalig gebruik onderworpen aan een verplichting tot informatie aan de consument.

Dit federale initiatief vindt plotseling plaats terwijl er op Vlaams niveau dien-aangaande reeds een aantal maatregelen werden uitgevaardigd om de jaarlijkse hoeveelheid plasticafval in Vlaanderen drastisch terug te drijven. Die maatregelen worden op dit ogenblik volgens de beschikbare info blijkbaar nog volop door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) geëvalueerd.

Het federale niveau weet dus blijkbaar niet, of wil niet weten, wat het Vlaamse niveau op dit punt doet en beslist zaken zonder de ongetwijfeld zeer nuttige OVAM-onderzoekresultaten zelfs maar af te wachten en hiermee rekening te houden in zijn besluitvorming.

De uitvaardiging van dit KB moest echter sowieso voorafgaandelijk ter bespreking worden voorgelegd op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu.

Minister, wat was uw reactie en uw standpunt op dit federale KB-initiatief tijdens deze Interministeriële Conferentie Leefmilieu? Welke impact zal dit KB hebben op de maatregelen die de Vlaamse overheid intussen zelf reeds uitvaardigde om de jaarlijkse hoeveelheid plasticafval in Vlaanderen terug te dringen? In welke mate en op welke concrete punten zullen deze Vlaamse maatregelen door toedoen van dit federale KB moeten worden bijgestuurd en binnen welke termijn zal dit moeten gebeuren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Pieters, het ontwerp van KB geeft uitvoering aan een aantal bepalingen uit de Europese SUP-richtlijn (Single Use Plastics). Deze richtlijn bepaalt dat lidstaten een marktverbod moeten invoeren op een aantal kunststof wegwerpproducten.

Het invoeren van dergelijke marktverboden is een federale bevoegdheid. De richtlijn laat voor deze artikelen geen ruimte voor eigen invulling. Lidstaten moeten deze marktverboden instellen. Eigenlijk komt deze federale regelgeving er enkele maanden te laat, gelet op de deadline van 3 juli 2021 in de richtlijn en gelet op het feit dat we nog maar spreken over een ontwerpversie die nog naar de Raad van State moet.

Het ontwerp van KB gaat wel heel wat verder dan het louter implementeren van de bepalingen uit de SUP-richtlijn. Zo wil men een verbod instellen op het op de markt brengen van lichte plastic draagtassen en kunststof wegwerprandblikken.

Een eerdere versie van dit ontwerp van KB werd wel besproken tijdens een Interministeriële Conferentie Leefmilieu op 1 april. We hebben er vanuit Vlaanderen sterk op aangedrongen om de ingangstermijn met minstens een jaar uit te stellen en de scope duidelijker af te bakenen, zodat de bedrijven de kans hebben om goede alternatieven te ontwikkelen voor de verpakkingen die ze niet meer op de markt mogen brengen.

Ik ga ervan uit dat wij opnieuw betrokken zullen worden alvorens het KB definitief wordt goedgekeurd.

Dit KB ligt voor de draagtassen en de blikken wel in de lijn met wat er op Vlaams niveau eerder al is beslist.

Op het Vlaamse niveau is al in 2018 beslist dat er een verbod komt op het gratis verstrekken van lichte plastic draagtassen. Ondertussen hebben we kunnen vaststellen dat door deze maatregel het gebruik van deze draagtassen sterk is gedaald. Dat zien we in de cijfers.

Het verbod op eenmalige plastic blikken ligt ook in lijn met eerdere Vlaamse beslissingen. In 2018 heeft de Vlaamse Regering al de beslissing genomen om bij overheden het gebruik van eenmalige blikken te verbieden en op evenementen sterk te beperken.

Ik kom tot uw tweede vraag. Dit federale ontwerp van KB komt neer op een verstrenging ten aanzien van de Vlaamse wetgeving. De verstrenging houdt het

volgende in. Eenmalige plastic draagtassen tussen 15 en 50 micron worden een jaar na de inwerkingtreding van het KB verboden. Dit zal dus ongeveer eind 2022 zijn, afhankelijk van de publicatie van het KB. Eenmalige bekers op evenementen zullen vanaf dan in de praktijk ook worden verboden als je de federale en de Vlaamse wetgeving combineert. De federale overheid verbiedt het gebruik van eenmalige plastic bekers. Kartonnen bekers met plastic worden niet verboden, maar de Vlaamse regelgeving bepaalt wel dat deze enkel kunnen worden gebruikt als ze voor 95 percent worden gerecycled.

Er zijn geen redenen om de Vlaamse maatregelen bij te sturen naar aanleiding van dit KB.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u zegt dat het KB strenger is dan de Vlaamse wetgeving. Met alle respect, we zijn er niet tegen dat dat serieus wordt tegengewerkt of dat er veel minder afval van komt. Maar het gaat om de bevoegdheden. Gaat u het rapport van de OVAM nog afwachten of betreft de Vlaamse inbreng eerder die uitzonderingen? In welke mate moeten we het effect van wat in Vlaanderen beslist wordt, afwegen ten opzichte van het KB?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, concludeer ik uit uw antwoord correct dat u inderdaad op de hoogte bent van het KB, dat daarover gesproken is en dat er momenteel geen probleem is met de wijze waarop het is opgemaakt? Indien dat wel zo zou zijn, zult u dan de nodige initiatieven nemen om dat te melden? Ik heb alleszins begrepen dat het momenteel niet zo is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het eerste ontwerp van KB bevatte nog andere bepalingen die heel ver gingen. Wij hebben gevraagd om die eruit te halen. Dat is ook gebeurd. De laatste versie van het KB werd ons niet bezorgd. De Raad van State moet nog advies uitbrengen. Ik denk dat we finaal nog wel zullen samenzitten om te kijken waar het eventueel nog kan worden aangepast.

Collega Pieters, de federale overheid kan een marktverbod instellen. Dat is niet voor ons. Voor bekers en draagtassen ligt het wel in lijn met wat wij in Vlaanderen aan het doen zijn.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp hieruit dus dat het KB strenger is dan het Vlaamse, en dat wij het Vlaamse dan maar voor een stuk zullen uitvoeren, of dat dat niet meer aan de orde zal zijn. Misschien kunnen we dat in een andere vraag nog eens verder naar boven spitten.

De voorzitter: Het staat u altijd vrij om dat te doen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over vermeende politieke beïnvloeding bij het toezicht op de naleving van de milieuwetgeving
– 4641 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (Vooruit): Het was een vrij ontluisterend, pijnlijk beeld dat een paar weken geleden te zien was in het programma Pano. Daar werd er naar aanleiding van 3M – zoals heel veel dingen dezer dagen – een analyse gemaakt van de manier waarop er in dat specifieke geval, maar ook in het algemeen, toezicht wordt gehouden op de naleving van milieuregels en uitgeleverde vergunningen in Vlaanderen.

Uit het programma bleek, en dat werd toch vrij sterk hardgemaakt, dat nogal wat bedrijven en sectoren op aansturen van politieke verantwoordelijken – zowel verkozenen als mensen in de administratie – bewust niet of zeer weinig of zeer oppervlakkig zouden worden gecontroleerd. En inspecteurs die dat wel wilden doen zouden onder druk worden gezet, binnen de administratie en vanuit kabinetten, om oppervlakkig of helemaal niet te controleren. Het ging in dit concrete geval over 3M, maar het gebeurt even goed ook bij andere bedrijven.

Nu, in het licht van de discussies die we eerder hebben gehad, zowel over omgevingsrapportage, handhavingsrapportage als handhavingsprogramma's, is dat wel dubbel pijnlijk. Want die zijn sinds begin dit jaar eigenlijk allemaal intern in de Vlaamse overheidsadministratie zelf gekanteld, zonder nog veel externe hoge handhavingsraden, adviesraden of academische adviesraden. Want als je het allemaal zelf wilt doen, moet je niet diegene zijn die dit soort van schandalen op zijn reputatie heeft staan.

Ik herinner mij die debatten van in het begin van dit jaar. Ik was van in het begin zeer kritisch over het wegnemen van die externe controle, en ik ben dat nu nog veel meer, na het zien van wat er allemaal duidelijk is geworden.

Ik had dus toch een aantal vragen. Dit zijn toestanden die zich binnen uw administratie afspeelden. Was u daar zelf van op de hoogte, voor het programma dan?

Hoe reageert u vanuit de regering, vanuit uw kabinet, op die aantijgingen van heel veel verregaande politisering bij de keuze over wie er en hoe vaak men gecontroleerd wordt bij de naleving van omgevingsvergunningen? Dat is nogal tegenstrijdig met het principe dat de regels voor iedereen gelden en door iedereen nageleefd zouden moeten worden. Ik denk dat nogal wat mensen en bedrijven het vervelend vinden om een aantal regels te moeten naleven. Het is dan dubbel zuur om vast te stellen dat een aantal bevoorrechten daaraan ontsnappen omdat ze vrienden hebben binnen de administratie of de politiek.

Zijn er initiatieven genomen om een einde te maken aan dat soort van puur wanbeleid? Want ik kan het niet anders benoemen.

Ik neem aan dat het niet zo moeilijk kan zijn om te weten wie de leidende ambtenaren en de eindverantwoordelijken waren in het hele verhaal. Zijn die geïdentificeerd en zullen die gesanctioneerd worden? Zo ja, op welke manier?

Minister, als u dit soort wantoestanden ziet in uw administratie, acht u het dan niet noodzakelijk om, in plaats van ze meer en meer toe te laten in zichzelf te keren en voor zichzelf de plannen te maken en het dan maar uit te zoeken, dat opnieuw

open te gooien en daar toch weer enig extern toezicht en sturing in te krijgen? Zo moet je niet wachten op een schandaal en een onderzoeksjournalist. Me dunkt dat de Vlaamse administratie zichzelf heel graag goed en sterk en neutraal noemt. Meer en meer stellen we vast dat dat absoluut niet het geval is. Dit is een situatie die je in een onderontwikkeld derdewereldland zou verwachten. Is het niet nodig om dat opnieuw open te gooien, en hoe zou u dat doen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik was zelf niet op de hoogte van wat de anonieme getuigenis in die Panoreportage zei over de dienst Handhaving. Hij sprak wel over de verleden tijd. Maar ik heb in deze commissie wel al een paar keer aangegeven dat ik vind dat de dienst Handhaving voor mijn part kordater en proactiever op het terrein aanwezig moet zijn. En ik blijf dat ook wel zeggen. Dat was ook de reden waarom ze hier werden uitgenodigd op een hoorzitting. Ik ben ook op zoek naar een aantal instrumenten om dat ook op het terrein duidelijk te maken.

Toen ik die getuigenis hoorde in de Panoreportage heb ik ook onmiddellijk gevraagd dat men zich meldt, en gezegd dat we hen ook zouden beschermen via het statuut van de klokkenluiders. Het kan uiteraard niet dat sommige inspecteurs door hun toenmalige hiërarchie onder druk zouden zijn gezet om bedrijven te ontzien of zelfs niet te controleren. Dat is totaal onaanvaardbaar. Dat is in mijn ogen ook een misdrijf. Een van die getuigen heeft zich ook al aangemeld, voor alle duidelijkheid.

Ik maak er ook geen geheim van dat ik er een groot voorstander van ben dat iedereen – burger, bedrijf en overheid – verantwoordelijkheid moet opnemen voor een goede leefomgeving met als laatste schakel een kordate en strenge handhaving. Dat laatste is wat ik ook van alle handhavers op het terrein verwacht. Want ik ben er wel van overtuigd dat heel veel van die mensen op het terrein heel goed hun werk doen. Handhaving moet ook fors ingezet worden op het voorkomen en stoppen van schendingen, en om te zorgen voor herstel. Op die manier draagt handhaving ook bij aan de realisatie van een goed milieubeleid.

Nog voor het uitbrengen van de bewuste Panoreportage had ons kabinet wel al gesprekken met Audit Vlaanderen om een procesaudit inzake handhaving uit te voeren. De bedoeling was om struikelblokken of verbeterpunten te detecteren en daar vervolgens ook aanbevelingen op te formuleren. En dan bedoel ik ook vooral optreden op het terrein: kordaat en streng, het maakt niet uit welk bedrijf het ook is. Dat is ook de reden geweest waarom we eigenlijk nog voor de Panoreportage Audit Vlaanderen hadden ingeschakeld.

Een van die anonieme getuigen heeft zich ondertussen gemeld bij Audit Vlaanderen. En op basis van de verklaringen die de getuige heeft gedaan, heeft Audit Vlaanderen beslist om een forensische audit te starten. Mocht uit deze audit blijken dat er indicaties zijn van strafrechtelijke feiten, dan zal Audit Vlaanderen dat ook overmaken aan het parket voor verder onderzoek. Ik denk dat dat de normale gang van zaken is. Het is van belang dat alle medewerkers binnen de administratie die kunnen en willen helpen bij dit onderzoek, ook hiertoe de gelegenheid krijgen. Binnen het kabinet worden klachten systematisch aan Audit Vlaanderen bezorgd. En met het oog op een efficiëntere handhaving ben ik ook aan het bekijken hoe we die inspectiediensten ook binnen het beleidsdomein Omgeving kunnen integreren, en wordt er werk gemaakt van een bestuurlijk sanctieregister.

U weet ook dat ik acht natuurinspecteurs heb aangeworven. En als het nodig is zal ik er ook niet voor terugdeinzen om op dat vlak extra inspectiemensen aan te werven. Dat zijn we aan het bekijken. Maar we zijn natuurlijk ook de oefening aan het doen. Toen ik hier toekwam wist men in Vlaanderen niet hoeveel handhavers er waren. Dat is eigenlijk al komiek op zich. Ik stelde de vraag hoeveel handhavers

we al hebben in Vlaanderen, en het heeft een paar maanden geduurd voor het kabinet het antwoord kreeg: er zijn 900 handhavers in Vlaanderen, waarvan ongeveer 340 handhavers op dit domein. Waar zitten die 900 handhavers dan? Die zitten verspreid over 43 verschillende inspectiediensten, wat ik ook al heel veel vind. Ik denk dat er een stuk of 7, 8 inspectiediensten zijn binnen mijn bevoegdheden. Dat is dus allemaal heel versnipperd. Het gebeurt ook dat iemand naar een bedrijf gaat en dat daar een dag later een andere inspectiedienst langsgaat.

Er is ook geen centraal sanctieregister waar dat wordt bijgehouden. En dat is ook de reden geweest waarom we zes maanden geleden al hebben gezegd dat we één sanctieregister willen, zodat de pv's maar ook gewoon de handelingen of een bezoek van welke inspecteur dan ook, daar worden gemeld. Zo kunnen wij maar ook de lokale besturen en de parketten daar toegang toe hebben.

Ik ben nu ook de oefening aan het doen om de verschillende inspectiediensten die binnen mijn bevoegdheden zitten te herbekijken. Want ik vind toch dat het een met het ander te maken heeft: milieu, water, ruimtelijke ordening, afval. Ik vind het niet gezond dat dat allemaal wat apart moet zitten. Dus die oefening loopt. Maar ik ga de audit afwachten, en we zijn ook aan het bekijken waar er een extra tandje moet worden bij gestoken. Voor mij gaat dit niet alleen over extra personeel, maar ook over een dienst die performant werkt.

We zijn ook werk aan het maken van een nieuw meerjaren-omgevingshandhavingsprogramma. Ik denk dat het daar wel belangrijk is dat we ook extern begeleid worden. Het Departement Omgeving wordt daar extern begeleid, onder andere door de KU Leuven. Ik denk dat het van groot belang is dat dat ook extern gebeurt. Hier zal ook aandacht zijn voor participatie en consultatie, door ook te investeren in een aantal infosessies, bilaterale gesprekken enzovoort.

Ook wat het toezicht op de procedure en de inhoud betreft voorzien we ook in een meer transparante manier van adviesverlening. Ook de lokale koepels op gemeentelijk en intergemeentelijk niveau – de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en Vlinter – worden in alle openheid betrokken. Met het inwinnen van al deze adviezen zal in de loop van deze maand gestart worden. Ten slotte zal er dan ook een definitief ontwerp van dit nieuw programma aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

We hebben daar dus eigenlijk nog heel wat werk voor de boeg, maar dit is wel iets wat helemaal bovenaan de agenda staat. Want ik denk dat mensen daarnaar gekeken hebben, en hebben gedacht: 'Wat is dat, is dat de Vlaamse administratie?' En eigenlijk vind ik dat wel ergens jammer, omdat ik ook vaststel, bijvoorbeeld bij de Mestbank maar ook bij verschillende inspectiediensten, dat er heel veel inspecteurs zijn die op het terrein hun werk echt goed doen. Het kan gewoon niet dat ze worden teruggefloten door een hiërarchisch overste. Daarom vind ik het goed dat er naast de procesaudit nu ook een forensische audit is. En die zal dan ook worden overgemaakt aan het parket. Dat zal dan de nodige weg volgen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan mij daar voor een deel wel in vinden. Ik ben het met u eens dat het probleem voor alle duidelijkheid eerder bovenaan de hiërarchie ligt dan onderaan, bij diegenen die hun werk proberen te doen. En dat is des te pijnlijker voor de Vlaamse Regering, die verantwoordelijk is voor het aanstellen van de hiërarchie. Laat dat duidelijk zijn. Dat is dan een politieke verantwoordelijkheid, en ik hoop dat u die neemt.

Maar ik wil daar toch een aantal suggesties bijvoegen. Ten eerste denk ik dat er absoluut nood is aan transparantie. Er is geen mens die weet hoeveel keer een bedrijf, dat mogelijk met zeer gevaarlijke dingen bezig is, per jaar gecontroleerd

wordt. En de eersten die dat zouden moeten weten, zouden de omwonenden moeten zijn. Er is nergens publiek hoeveel dat gebeurt, er is nergens publiek hoeveel controles er zijn. Er is ook niemand die weet dat een aantal bedrijven helemaal niet gecontroleerd worden omdat ze de juiste mensen kennen, die beslist hebben om hen te ontzien. Ik pleit dus voor een absolute transparantie daarin van de Vlaamse Regering. Ik vind dat iedere omwonende binnen een straal van 10 kilometer van een bedrijf dat met gevaarlijke stoffen bezig is, zou moeten weten hoeveel dat bedrijf gecontroleerd wordt, en die garantie zou moeten krijgen van de Vlaamse overheid.

Ik ben wel te vinden voor de bundeling van dingen, maar er is een fundamenteel verschil tussen de natuurinspecteur die eens moet gaan kijken wat er gebeurt op het terrein van een aantal natuurgebieden, en een milieu-inspecteur die bezig is met zeer complexe industriële en chemische processen. Dat zijn niet dezelfde mensen. Het heeft dus ook geen zin om dat allemaal op een hoop te gooien. Op dat vlak ben ik het dus niet met u eens. Maar dat ze allemaal transparant moeten zijn, dat is een absolute zekerheid.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik wil mij bij deze vraag aansluiten, omdat deze hele Panoreportage mij ook ernstige zorgen baart. Ik wil daar een aantal opmerkingen bij maken. Ten eerste is het idee om een sanctieregister op te stellen een zeer goede zaak. Ik denk dat dat de mogelijkheden van de verschillende inspectiediensten en ook de afstemming van de verschillende acties zal verbeteren. Daarvoor kunt u dus op onze steun rekenen.

Ik steun wel het pleidooi van collega Tobback over de transparantie. Het is wettelijk verplicht dat inspectieverslagen beschikbaar zijn op de website. Dat is niet altijd het geval. Dat moet gebeuren een maand nadat de inspectie is uitgevoerd. Het lijkt mij evident dat dat automatisch gebeurt en dat mensen daar niet naar moeten zoeken, vragen en smeken. Het lijkt mij de evidentie zelve dat dat sowieso gebeurt.

U gaat een sanctieregister opmaken. Goed, maar ik hoop dat u de evaluatie en de doorlichting van alle verschillende handhavingszaken heel grondig doet en dat u niet vertrekt met de voorafname dat u alles op één hoopje zult gooien en één dienst zult maken. Ik denk dat dat absoluut een slechte zaak is. De taken zijn immers zo specifiek. Het is belangrijk dat een inspecteur ook weet wat de wetgeving is en ook de achtergrond ervan kent. Anders lijkt het mij onmogelijk – want we horen nu al in de Onderzoeksommissie PFAS-PFOS dat het zeer complex is – om die taken goed te doen. Ik denk dat we daar met een open geest naar moeten kijken en zoeken naar oplossingen, zonder ervan uit te gaan dat we alles op één hoopje gooien.

U bent aan het werken aan het meerjarenhandhavingsprogramma. Wat is de timing daarvan? Wanneer zal dat precies afgerond zijn? Want het lijkt mij ook zeer belangrijk dat we daar zo snel als mogelijk mee aan de slag kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik denk dat niemand die de reportage van Pano gezien heeft, daar onverschillig bij bleef. Ik denk dat het iedereen wel iets gedaan heeft, en terecht ook. Ik ben dus heel blij dat er iets aan gedaan wordt en dat eraan gewerkt wordt. Ik ben ook heel blij dat onder andere de audit al voordien opgestart was en dat er niet gewacht werd tot een zeer duidelijk en publiek signaal als dit om aan de slag te gaan.

Minister, naast de vraag naar de timing van collega Schauvliege had ik ook nog de vraag naar de verdere inhoud van die audit. Heb ik juist begrepen dat dat ook zal

gaan over situaties uit het verleden, en om dus na te gaan waarover het allemaal ging waarover de getuigen in de reportage spraken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De adviezen zullen in de loop van deze maand gestart worden. Ik denk dat het ook verstandig is om, vooraleer we met het definitieve ontwerp van het nieuwe programma naar de regering gaan, de audit af te wachten. De procesaudit gaat zich focussen op het systeem. Hoe werkt het systeem? Wat is de cultuur die er heerst? Waar kunnen we op verbeteren? Ik vind het echt heel goed dat we dat doen. De forensische audit zal vooral naar het verleden kijken, op basis van wat de getuigen verklaard hebben in Pano. Ik heb dan ook de oproep gedaan om zich te melden. We hebben hen ook onmiddellijk naar Audit Vlaanderen doorgestuurd. En dan heeft Audit Vlaanderen op basis van het gesprek gezegd dat ze ook een forensische audit gaan doen. Men zal dus vooral nagaan wat er in het verleden allemaal is misgegaan.

Qua timing voor het nieuwe programma ga ik zeker de procesaudit opvolgen, omdat daar ook dingen naar boven gaan komen rond het systeem. En dat is heel cruciaal, om een handhaving te hebben die echt wel kordaat is en waar de inspecteurs, die dagelijks werken, fier en trots op kunnen zijn en ermee naar buiten kunnen komen dat ze hun werk goed hebben gedaan. Dat is de bedoeling.

Voor de rest ben ik het eens met wat hier door verschillende parlementsleden is gezegd. Het klopt dat de inspecteurs gespecialiseerd moeten zijn op het terrein, maar als er overlappingen zijn of zo, moeten we zien dat er wat beter kan worden samengewerkt. Daar ben ik het mee eens.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik herinner mij nog, stilaan uit mijn jeugd: wat Vlaanderen doet, doet het beter. Als je dan merkt dat we eeuwigdurende vergunningen afleveren zonder grondige milieueffectenrapportering en dat we, als er wel milieueffectenrapportering en vergunningen zijn, met moeite controleren of ze nageleefd worden, en dan nog in de meest gevaarlijke situaties, is dat eerlijk gezegd als bestuur, als regering, als overheid en als parlements lid hier om je dood te schamen, los van het feit dat het naar alle waarschijnlijkheid crimineel is – crimineel in de wettelijke zin, maar ook crimineel ten opzichte van een verantwoordelijkheid die het bestuur heeft voor al die mensen die daar rond wonen en die daar potentieel de effecten van kunnen ondervinden.

Ik wil u echt oproepen om dit zeer snel aan te pakken. Dit is een smet op het blazoen van eender welke regering, en dus ook van deze Vlaamse Regering. Ik roep u ook op om daar absolute transparantie in na te streven. Ik ben bijzonder benieuwd naar de lijst van al die klasse 1-bedrijven die de voorbije jaren geen enkele inspecteur en controleur over de vloer hebben gekregen. Ik zou die graag zien. We zullen daar dan de nodige vragen rond stellen. Maar nog eens, het is om je dood te schamen als bestuur. Ik hoop dat deze Vlaamse Regering het nodige gevoel voor schaamte heeft om dit grondig aan te pakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.